እሸቱ ጎመራ መከሩ ደረሰ

ትንሣኤ

እስራኤል ፡ ኤርትራን ፡ ሲሻገሩ ፡ ግብጻውያን ፡ እንደሰጠሙ ፡ ዕብ ፡ ፲፩ ፡ ፳፱ ።

ኅዳር ፲፱፻፸፬ ዓ.ም.

www.ethiopianorthodox.org

"ይህ መጽሔት የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እምነትና ታሪክ ፡ ሥርዓትና ዜና ፡ ልማትና የግብረ ገብነት ትምህርት በተግባር ጭምር እንዲተረጐሙ ለሥራ እንነግ የሚል ስለሆነ "ትንሣኤ" ተብሎ ተሰይሟል ።

አዘጋጅ
ሰይፈ ሥላሴ ዮሐንስ
ም/አዘጋጅ ሪድ አስረስ ።

በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ
ሐዋርያዊ ድርጅት
የሥነ ጽሑፍ ክፍል ተዘጋጅቶ
በወር አንድ ጊዜ
እየታተመ የሚወጣ ።

የስልክ ቁጥር 116616
የመልእክት ሣ.ቁ. 3137
አዲስ አበባ

ማውጫ

አርእስት — ገጽ

ደብዳቤዎች .... ፩
የግእዝ ትምህርት በትንሣኤ መጽሔት .... ፪
የቅዱስ ሚካኤል አማላጅነት .... ፫
ፊልጶስ ሐዋርያ .... ፬
ሕዳር ታጠነ .... ፭
የጠፈር ሊቃውንት .... ፱
ትምህርተ ግእዝ .... ፲
ዜና ሊቃውንት .... ፲፩
የቃላት ሰንሰለት .... ፲፫
ምን እንርዳዎ .... ፲፭
የእናቶች ምሳሌነት .... ፲፯
መስቀል .... ፳
የሃምሳ አራት ዓመት ጋብቻ .... ፳፩
ይህን ያውቁ ኖሯል? .... ፳፫
ልማት በቤተ ክርስቲያን ....

ደብዳቤዎች

ለትንሣኤ መጽሔት አዘጋጅ
አዲስ አበባ ፣

በቅድሚያ ሥራችሁ የተቃና እንዲሆን እመኛለሁ ። ከዚህ በፊት ያቀረብሁትን ጥያቄ በአጥጋቢ ሁኔታ ስለመለሳችሁልኝ አመሰግናለሁ ። አሁንም የሚከተሉትን ጥያቄዎች እንድትመልሱልኝ አቅርቤአለሁ ።

፩ኛ/ የእኛ ቤ/ ክርስቲያን የምትጠቀምበትን ፍትሐ ነገሥት የተባለውን መንፈሳዊ ሕግ ሌሎች የዓለም ኦርቶዶክስ አብያተ ክርስቲያናት ይጠቀሙበታል?

፪ኛ/ የነነዌ ጾም በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ አማንያን ዘንድ ብቻ ነው የሚጾመው ወይስ በሌሎችም የኦርቶዶክስ አብያተ ክርስቲያናት ዘንድ ይጾማል ?

፫ኛ/ በየቤተ ክርስቲያኑ አሳላተ ቤተ ክርስቲያን የሆኑ ሁሉ የሰበካ ጉባኤውን ክፍያ በሚከፍሉበት ወቅት አንዳንድ ገንዘብ ተቀባዮች በምእመናን ፊት አርአያ መሆን ሲገባቸው የማስተናገድና የትሕትና ጉድለት ለምን ይታይባቸዋል ? ።

በረከተ አብ ገ/ መድኅን
አዲስ አበባ

በረከተ አብ ገ/ መድኅን ስለ ሥራችን መቃናት ስላለዎ መልካም ምኞት እና መሰግናለን ።

፩ኛ/ ሌሎች የኦርቶዶክስ አብያተ ክርስቲያናትም እንደ እኛ ቤ/ ክርስቲያን መንፈሳዊ ሕግ አላቸው ይህንም (ካኖን ሎው) ቀኖናዊ ሕግ ይሉታል የምሥራቅ አብያተ ክርስቲያናት ሁሉ ተመሳሳይ መንፈሳዊ ሕግ አላቸው ስለ ዚህ የእኛም ከእነርሱ መንፈሳዊ ሕግ በአስተዋጽኦ የተተረጐመ በመሆኑ አንድነት አለው ።

ስለ ነነዌ ጾም ጉዳይ ሌሎችም የኦርቶዶክስ አብያተ ክርስቲያናት በታሪክ ያውቁታል በአፈጻጸም ግን የተለየ ሊሆን ይችላል ።

ምስተኛው ጥያቄ በጣም ተገቢ የሆነ ጥያቄ ነው ። ታዲያ ለዚህ መልካም አስተያየት በቃላት የተቀነባበረ መልስ መስጠት ብቻ አይበቃም ። ቤተ ክርስቲያንን በመወከል ገንዘብ ተቀባዮች የሆኑ ሁሉ በክርስቲያናዊ ትሕትና የማስተናገድን ጥበብ በተግባር በመተርጐም አርአያነታቸው ለሌሎችም እንዲተርፍ ያስፈልጋል ። የቤተ ክርስቲያን ኃላፊዎችም በቤተ ክርስቲያን ብዙ ምእመናንን የማስተናገድ ጉዳይ ባለበት ሥራ ሁሉ በግብረ ገብነት የታወቁ ሠራተኞችን ማሰለፍ ይኖርባቸዋል ባጠቃላይ ግን የቤተ ክርስቲያን አገልጋዮች ሁሉ ትሕትናንና ትእግሥትን የተሞሉ መሆን እንደሚኖርባቸው በዚህ አጋጣሚ እናሳስባለን ።

☆☆☆

ለትንሣኤ መጽሔት አዘጋጅ
አዲስ አበባ ፣

በሐዲስ ኪዳን ውስጥ ዮሐንስ መጥምቁና ዮሐንስ ወልደ ነጐድጓድ የሚባሉ ሁለት ዮሐንሶች አሉ ። ጌታ የሚወደው ደቀ መዝሙር የሚባለው የትኛው ዮሐንስ ነው ?

ተማሪ እታገኝ ኃይለ መስቀል
መንበረ መንግሥት ቅዱስ ገብርኤል
ዓምደ ሃይማኖት የወጣቶች መንፈሳዊ
ማኅበር
አ.አ.

ተማሪ እታገኝ ኃይለ መስቀል የመጽሔታችን ተከታታይ ስለመሆንሽ እናመሰግናለን ጌታ የሚወደው ወይም "ፍቁረ እግዚእ" የሚባለው ደቀ መዝሙር ከአሥራ ሁለቱ ሐዋርያት አንዱ የሆነው ዮሐንስ ወልደ ነጐድጓድ ነው ። ምንም እንኳን በሐዲስ ኪዳን ውስጥ በቀጥታ "ዮሐንስ ወልደ ነጐድጓድ ፍቁረ እግዚእ" የሚል ገጸ ንባብ ባይገኝም በቤተ ክርስቲያናችን መጻሕፍትና በአባቶች ትምህርት "ፍቁረ እግዚእ" የሚባለው ዮሐንስ ወልደ ነጐድጓድ እንደሆነ ተረጋግጦአል ።

☆☆☆

ለኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ሐዋርያዊ ድርጅት የካሴት ሐዋርያ አገልግሎት
አዲስ አበባ ፣

"ትንሣኤ" በሚል አርዕስት በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ሐዋርያዊ ድርጅት የሥነ ጽሑፍ ክፍል ተዘጋጅቶ በሚወጣው ወርኃዊ መጽሔት ላይ ለምእመናን ማሳሰቢያ በሰጣችሁት መሠረት እነሆ እኔም ይህች ደብዳቤ በፊታችሁ ሞገስ ታገኝ ዘንድ ልኬያታለሁ ።

በየአብያተ ክርስቲያናቱ ከሚሰጡት መንፈሳውያን ትምህርቶች አንዱ "ቅኔ" ነው ። ለዚህ ትምህርት ያለኝ ፍቅር ከመጠን ያለፈ ነው ። ነፍሴ እሱን እንደ ተጠማች መኖር ሰልችቷታል ። ከጥሟ የምትረካበት መንገድ ስፈልግ እነሆ የናንተን አድራሻ ማግኘት ቻልኩ ቢሳካልኝ ባይሳካልኝም ስለሆነም ፦

፩ኛ/ ይህንን ድንቅ ጥበብ በካሴት በመላላክ ትሰጣላችሁ ወይ? ከሰጣችሁ ዝርዝር መረጃዎችን ብትልኩልኝ ሕይወቴ ትረካለች ።

፪ኛ/ እናንተ ይህንን ትምህርት የማትሰጡ ከሆነ በዚህ የዕውቀት ጥበብ ሊረዳኝ የሚችል የብዕር ጓደኛ እንድትፈልጉልኝ ስማፀን በቴፕ እየቀረጻችሁ ለመጪው ትውልድ የታሪክ ቅርስን ለማስቀመጥ የምታደርጉትን ቅዱስ ተግባር በማድነቅ ነው ።

በናፍቆት እጠባበቃለሁ
መዝገበ ገ/ኢየሱስ
አሰበ ተፈሪ

መዝገበ ገ/ ኢየሱስ ስለ ጥያቄዎ እና መሰግናለን ከ1969 ዓ.ም. በፊት ድርጅታችን የግእዝ ትምህርት በራዲዮ ይሰጥ በነበረበት ጊዜ በጽሑፍም የመላላክ ትምህርት ይሰጥ ነበር አሁንም በትንሣኤ መጽሔት የግእዝ ትምህርት እንድናቀርብ ብዙዎች ስለጠየቁን ትንሣኤ የግእዝ ዓምድ እንዲኖረው ስለተደረገና በዚህ እትም የግእዝ ትምህርት ስለቀረበ ለግእዝ አፍቃሪዎች የምሥራች እንላለን ።

ተከታዩ ወደ ፲፱ ገጽ ዞሯል

www.ethiopianorthodox.org

ርእሰ አንቀጽ

የግእዝ ትምህርት በትንሣኤ መጽሔት

ትምህርት የሚሰጠው በክፍል ብቻ አይደለም ። ዘመናውያን መገናኛዎች ሁሉ ሬዲዮና ቴሌቪዥን ጋዜ
ጣና መጽሔት ወዘተ የትምህርት መስጫዎች ናቸው ።
በዚህ መሠረት የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ሐዋርያዊ ድርጅት ከሕዳር ወር ፲፱፻፹፬ ጀምሮ በወር
አንድ ጊዜ በሚወጣው "ትንሣኤ መጽሔት" ለግእዝ አፍቃሪዎች ሁሉ የግእዝ ትምህርት ያዘጋጃል ። ግእዝን
ለሦስት ዓመታት ያህል እጅግ ብዙኃን ሰዎች ግእዝን እንዴት መማር እንደሚችሉ ጠይቀውናል ። እነሆ የብዙዎችን ጥያቄ
የሚመለከቱ በብዙ መቶ የሚቆጠሩ ደብዳቤዎችም ከተለያዩ አቅጣጫዎች ደርሰውናል ።
ዎች ከተመለከትን በኋላ ትምህርቱን ማዘጋጀት ጀመርን ። ብዙዎች የታሪክ
በመሠረቱ ግእዝ ጥንታዊ የኢትዮጵያ ቋንቋ ነው ። ብዙ ጊዜ በኢትዮጵያ ተሠርቶበታል ። ራስዋ ሀገሪቱ
መጻሕፍት ተጽፈውበታል ። ኢትዮጵያ በውጭ ዓለም ከምትታወቅባቸው ቅርሶች አንዱ ግእዝ ነው ። እስከዛሬ ድረስ ግእዝ
እንኳ ግእዝ በመባል በቋንቋው ስም እንደምትጠራ "... እስከዮም ትፌዮሕ ወትት ሐሰይግእዝ፡
(ኢትዮጵያ) ደስይላታል" የሚል ጽሑፍ በቤተ ክርስቲያናችን መጽሐፍ ይገኛል ። ይህ ብቻ አይደለም ቅዱስ መጽ
ሐፍ ለመጀመሪያ ጊዜ ወደ ኢትዮጵያ ሲገባ በግእዝ ቋንቋ ተተርጉሞአል ። ይህም ኢትዮጵያ በዓለም ከምትታወቅባ
ቸው ታሪኮች አንዱ ነው ።

ሌሎች ግእዝን የመሳሰሉ ሴማውያን ቋንቋዎች አካድያን ዩገሬት ሱርስት ወዘተ ሲደክሙ አንዳንዶቹም
ጨርሰው ሲጠፉ ግእዝ እስካሁን አልጠፋም በቤተ ክርስቲያናችን ሕያው ነው በኅብረተሰቡም ዘንድ ለሐዲሳን
የውጭ ቃላት መተርጐሚያ በመሆን ጥቅም እየሰጠ ነው ።

ግእዝ እንዲህ ጥቅመ ሙሉ ሲሆን በትምህርት መልክ ያለው አሰጣጥ ከጥንት ጀምሮ እስካሁን ድረስ በቃል
ብቻ እንጂ በጽሑፍ እስከዚህ አልነበረም ። በ፲፱ኛውና በ፳ኛው ምእት ዓመት የነበሩና ያሉ ግእዝ ዐዋቂዎችም ግእ
ዝን ያነቡታል ቅኔ ይቀኙበታል ይዘምሩበታልም እንጂ አይነጋገሩበትም ፣ አይጽጽፉበትም ። ይህም የግእዝን ድክ
መት የአማርኛን ዕድገት ያሳያል ።

ይሁን እንጂ ግእዝ እስካሁን አለ ይኖራልም በአሁኑ ጊዜ በውጭ ዓለም ከ፲ በአላነሱ ዩኒቨርስቲዎች ውስጥ
ግእዝ ይጠናል በሀገራችንም በኦርቶዶክስ ፣ በካቶሊክና በፕሮቴስታንት ከፍተኛ አብያተ ትምህርት ውስጥ እንደ
ሌሎች የትምህርት አይነቶች ሁሉ ግእዝ ይሰጣል ። በብሔራዊ ደረጃም የአዲስ አበባ ዩኒቨርስቲ የ፲፪ ክፍል መልቀ
ቂያ ፈተና ሲያዘጋጅ ግእዝ ለመፈተን ለሚፈልጉ እያዘጋጀ ያቀርባል ። በየዓመቱም በግእዝ የማትሪክ ፈተና የሚያ
ልፉ ብዙዎች ናቸው ።

እንግዲህ ግእዝ ለአያሌ የኢትዮጵያ ቋንቋዎች መሠረትና ምንጭ ፣ ሐዲሳን ቃላትንም ለማስተርጐም ባለ
ጸጋ ቋንቋ በመሆኑ ብዙዎች ሊማሩት ስለሚሻቱ በትንሣኤ መጽሔት የሚዘጋጀው የግእዝ ትምህርት እንደሚረዳ
ቸው ተስፋ እናደርጋለን ።

የቅዱስ ሚካኤል አማላጅነትና ተራዳኢነት

ልዑል እግዚአብሔር ከዕለተ እሑድ ጀምሮ እስከ ዕለተ ዓርብ በስድስት ቀናት የፈጠራቸው ፍጥረታት ሐያ ሁለት መሆናቸውን የሥነ ፍጥረት ሊቃውንት ይናገራሉ ፣ ከሃያ ሁለቱም ፍጥረታት እንደኛውን ክፍል የያዙት መላእክት ናቸው ።

የመላእክት ባሕርይ ሊመረመር የማይችል የማይዳሰስ ረቂቅ ሲሆን ልዩ ልዩ የሆኑ የነገድ ስሞች አሏቸው እነርሱም መላእክት ሊቃናት ፣ መናብርት ሥልጣናት አጋዕዝት ኃይላት ወዘተ ናቸው።

ነገዳቸው በመጀመሪያ መቶ ነበር ከመቶው ነገደ መላእክት አንደኛው ሳጥናኤል ፈጣሪውን ክዶ ከመላእክት ቁጥር ከወጣ በኋላ ቁጥራቸው ወደ ዘጠና ዘጠኝ ዝቅ ብሏል ። ነቢዩ ሄኖክ ለመላእክት ቅደም ተከተል እያደረገ ሲናገር ቅዱስ ሚካኤልን በመጀመሪያ ጠቅሶ ተናግሯል ።

ሚካኤልም ማለት "መኑ ከመ አምላክ እንደ አምላክ ማነው" ማለት ሲሆን "ዕፁብ ነገር" ማለትም እንደሆነ ቅዱስ ያሬድ በዜማ ድርሰት ዘምሯል ቅዱስ ሚካኤል መጋቤ ብሉይና የእስራኤል መሪ እንደሆነ በትንቢተ ዳንኤል ምዕ 10.13-21 ተጽፏል እስራኤል አራት መቶ ሰላሳ ዘመን የባርነት ቀንበር ወድቆባቸው ሲሰቃዩ ከቆዩ በኋላ ነፃነታቸውን አግኝተው በረሃ ለበረሃ ፵ ዘመን ሙሉ ሲንከራተቱ ሳሉ እግዚአብሔር መና ከደመና እያወረደ ውሀ ከደንጊያ እያፈለቀ የመገባቸው በቅዱስ ሚካኤል እጅ ነው። ስለዚህም "የጥበቡ ምልዓትና ስፋት የማይመረመር አምላክ ሕዝቡን በበረሃ ፵ ዓመት በሚካኤል እጅ መገባቸው" ሲል ቅዱስ ያሬድ ተናግሯል ።

የመልአኩ የቅዱስ ሚካኤል በዓል በአንድ ዓመት ውስጥ በቤተ ክርስቲያናችን አሥራ አራት ቀናት ይከበራል አሥራ ሁለቱ ወር በገባ በየአሥራ ሁለት ቀን ሲውሉ ሁለቱ ደግሞ አንዱ ታኅሣሥ 19 ቀን ሁለተኛው ጳጉሜን 3 ቀን በታኅሣሥ 19 ቀን በሰማያት ያሉ ነገደ መላእክት ሁሉ በጠቅላላ በአንድነት ይሰባሰባሉ የሚሰበሰቡትም የሰላም አለቃቸውን ቅዱስ ሚካኤልን ለማየት ነው፡ በዚሁ ቀን የሌሎችም መላእክት በዓላት ተባብረው እንደሚከበሩ የቅዱስ ሚካኤል ድርሳን ይናገራል ጳጉሜን 3 ቀን ደግሞ ከቅዱስ ሩፋኤል በዓል ጋር ተባብሮ የቅዱስ ሚካኤል በዓል ይከበራል ይህ ዕለት የዓመት መጨረሻ የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ሁለተኛ መምጣት ማስታወሻ ስለሆነ ዕለተ ምርያ ተብሎ በቤተ ክርስቲያን ታሪክ ተሠይሟል ።

መላኩ ቅዱስ ሚካኤል ከላይ በተገለጹት አሥራ አራት በዓላት ከልዑል እግዚአብሔር ፊት ወድቆ ለኃጥአን ሥርየተ ኃጢአትን ለእንስሳ ሳርን ይለምናል እግዚአብሔር የምሕረት ቃሉን እስከሚያሰማው ድረስ ከወደቀበት ምድር ቀና አይልም ቅዱስ ያሬድ ይህንን የመልአኩን አማላጅነትና ተራዳኢነት ሲገልጽ "ሚካኤል እመላእክት መኑ ከማከ ክቡር አስተምህር ለነ ስእልናከ በአሠርቱ ወአርባዕቱ ትንብልናከ ይሰግድ በብረኪሁ እስከ ይመጽዕ ሥርየት ለኃጥአን" ሚካኤል ሆይ ከመላእክት እንደ አንተ የከበረ ማነው ? በአሥራ አራቱ ልመናዎችህ አማልደን ይልና አንቀጹን ራቅ በማድረግ ለኃጥአን ይቅርታ እስከሚደረግላቸው ድረስ በጉልበቱ ይሰግዳል" ብሏል ።

የቅዱስ ሚካኤል በዓላት በሚውሉበት ዕለት በስሙ በታነጹት አብያተ ክርስቲያናት የመልአኩን ስም በመጥራት የሚጸልዩና ለተቸገሩም በስሙ ምጽዋት ለሚሰጡ ሁሉ ቅዱስ ሚካኤል ከችግራቸው ሁሉ ነፃ እንደሚያደርጋቸው ስለ እርሱ የተጻፈው ድርሳን ይናገራል ።

በተጨማሪም በቅዱስ ሚካኤል እጅ የተገኘ ስመ አምላክ አለና እርሱን ከድርሳኑ ጋር ሳያስታጉል በቤቱ ውስጥ የሚያነብና የሚያስነብብ ሁሉ ክፉ ነገር ኃዘን ችግር መከራ ሥቃይ ሕማም እንዲሁም ልዩ ልዩ በሽታ ወደ ቤቱ አይገባም በኃይል ሊቃወሙት የሚነሡ ጠላቶችም ድል ሊያደርጉት አይችሉም ፣ በቅዱስ ሚካኤል ረዳትነት ድል ያደርጋቸዋል እንጂ ከዚህ የተነሣ የመልአኩ ፍቅር ያደረባቸው አንዳንድ ሰዎች ከወጡበት ከወረዱበት ገንዘባቸው ለዕለት ጉርስ ለዓመት ልብስ በመስጠት በካህናት አማካይነት በቤታቸው ድርሳነ ሚካኤል እንዲነበብ ያደርጋሉ ። ቅዱስ ሚካኤል በተራዳኢነቱ በአማላጅነቱ የታመነ በመሆኑ የሰው ልጆችን ልመናና አስተብቋዖት ቅድመ እግዚአብሔር ለማድረስና ከእግዚአብሔር የተላከውን ምሕረት ወደ ሰው ልጆች ለማሠራጨት ወደ ኋላ አይልም ።

የመልአኩን ቅዱስ ሚካኤልን ረዳትነት ነቢዩ ሄኖክ ሲመሰክር "በመላእክት ጌታ ስም ያመነ ሰው በዚህ ዓለም ይበዛል ይከብራልም ይልና ከከበሩ መላእክት አንዱን ሌላ መልአክ ቅዱስ ሚካኤልን ልኮ አነሣኝ ለሰው ባደረገው በጎነት ላይ ለሕዝቡ ታዛዥ ነውና" ሲል ተናግሯል መ ሄኖክ 6.5 ።

የመልአኩ የቅዱስ ሚካኤል ዋና ተግባሩ ፍጥረቱን ሁሉ መጠበቅ መርዳት ማማለድ ማጽናናት ስለሆነ በችግራችን ሁሉ እንዲረዳን ከኃዘናችን እንዲያጽናናን በእግዚአብሔር ላይ ያለንን እምነት አጠንክረን በመያዝ ወደእርሱ እንማጸናለን ።

ቁ. ልሳነ ወርቅ በዛብህ

www.ethiopianorthodox.org

ፊልጶስ ሐዋርያ

ስለ ሐዋርያው ፊልጶስ በሦስቱ በማቴዎስ በማርቆስና በሉቃስ ወንጌላት ከስሙ ብቻ በቀር የተመዘገበ የታሪክ ዝርዝር የለም ። በአራተኛው በዮሐንስ ወንጌል ግን ስለ ሐዋርያው ፊልጶስ አያሌ ዘገባዎች ይገኛሉ ።

የሐዋርያው ፊልጶስ ታሪክ ከዲያቆኑ ፊልጶስ ታሪክ ጋር ይማታል ። ምክንያቱም ከሐዋርያው ይልቅ የዲያቆኑ ፊልጶስ ሐዋርያዊ ተግባር በሐዲስ ኪዳን ውስጥ ጐላ ብሎ ስለሚገኝ ይመስላል ። ከዚህም ጋር ዲያቆኑ ፊልጶስ ፦ በቤተ ክርስቲያን ታሪክ ጸሐፊዎች "ሐዋርያ" በመባል ስለተጠራ ነው ።

ተርቱልያኖስ ስለ ጥምቀት በጻፈው መጽሐፍ ክፍል 18 ላይ "መንፈስ ቅዱስ ሐዋርያው ፊልጶስን ከኢትዮጵያዊው ጃንደረባ ፊት ወሰደው" በማለት ተናግሯል ።

እንደ ተርቱልያኖስ አስተሳሰብ በሐዋርያት ሥራ 8 ፥ 1 - 40 አሥራ ሁለት ጊዜ ያህል የተጠቀሰው ፊልጶስ ሐዋርያው መሆኑ ነው ። ነገር ግን ይህ ታሪክ ከእስጢፋኖስና ከማኅበረ እስጢፋኖስ ጋር የተያያዘ ስለሆነ በሐዋርያት ሥራ 8 የሚገኘው ፊልጶስ ፣ ከሰባቱ ዲያቆናት አንዱ እንደ ሆነ ብዙዎች ሊቃውንት ይስማማሉ ።

ታሪክ ጸሐፊው አውሳብዮስ ደግሞ በሐዋርያት ሥራ 21 ፥ 8 ላይ ከሰብአቱ ዲያቆናት አንዱ ወንጌላዊ ፊልጶስ" ተብሎ የተጠቀሰው ሐዋርያው ፊልጶስ እንደ ሆነ በጻፈው የቤተ ክርስቲያን ታሪክ ክፍል 3 ምዕራፍ 31 ቁጥር 5 ላይ ጽፎአል ።

ይህ አስተያየት ሐዋርያም-ዲያቆንም የሚባለው አንድ ፊልጶስ እንደሆነ ያመለክታል ሆኖም በብዙዎች የቤተ ክርስቲያን ሊቃውንት ዘንድ በሐዲስ ኪዳን ውስጥ ሁለት ፊልጶሶች እንዳሉ ይታመናል ። እነዚህም ሐዋርያውና ዲያቆኑ ናቸው ።

አጠራጣሪ የሆነው ታሪክ ይቆይና አራተኛው ወንጌልና ትውፊት ስለ ሐዋርያው ፊልጶስ የሚናገሩትን መመልከት ይጠቅማል ።

ሐዋርያው ፊልጶስ ከጴጥሮስና ከእንድርያስ ከተማ ከቤተ ሳይዳ ነበረ (ዮሐ. 1. 44) ከቤተ ሳይዳ በመሆኑም ዓሣ አጥማጅ እንደነበረ ይነገራል ። እንደ ዮሐንስ የታሪክ አቀራረብ "ና ተከተለኝ" የሚለውን የጥሪ ቃል ለመጀመሪያ ጊዜ የተቀበለ ሐዋርያው ፊልጶስ ነው ። ፊልጶስ ከተጠራ በኋላ በአራት የተለያዩ ሥራዎች ምክንያት በዮሐንስ ወንጌል ውስጥ አራት ጊዜ ተጠቅሶ ይገኛል ።

፩. የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ጥሪ ከደረሰው በኋላ የፊልጶስ ተግባሩ ናትናኤልን ጠርቶ ከጌታ ጋር ማስተዋወቅ ነበር ። ናትናኤል "ከናዝሬት ደግ ሰው ሊወጣ ይችላልን" በማለት ስለ ክርስቶስ በተጠራጠረ ጊዜ የፊልጶስ መልስ 'ና - እና እይ' የሚል ብቻ ነበር ። ይህም ርሱ ራሱ ክርስቶስን በማየት እምነቱን እንደ አረጋገጠ ከማሳየቱ ጋር በክርክር ብቻ ሰውን ማሳመን የማይቻል መሆኑን ያመለክታል ።

ፊልጶስ ምሁረ ኦሪት እንደነበረ "ሙሴ በሕግ ነቢያትም ስለ እርሱ የጻፉትን -- የናዝሬቱ ኢየሱስን አግኝተነዋል" በማለት ለናትናኤል በመስበኩ መረዳት ይቻላል ።

፪. ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ አምስት እንጀራና ሁለት ዓሣዎችን አበርክቶ ከሴቶችና ከሕጻናት ሌላ ለአምስት ሺህ ሰዎች ከመመገቡ በፊት ፊልጶስ እንጀራ እንዲገዛ ተጠይቆ ነበር (ዮሐ. 6 ፥ 5 - 7) ። በዚህ ጥያቄ መሠረት ፊልጶስ የምግብ ግዥ ኃላፊ የነበረ ይመስላል ነገር ግን ፊልጶስ የሕዝቡን ብዛት ተመልክቶ "የሁለት መቶ ዲናር እንጀራ ቢገዛ እንኳ አይበቃቸውም" ሲል ለቀረበለት ጥያቄ መልስ ሰጠ ።

በዚያ ጊዜ አንድ ዲናር አሥራ ሁለት የስንዴ እንጀራ ወይም ሠላሳ ስድስት የገብስ እንጀራ ይገዛ ነበር ። በዚህ ረገድ የሁለት መቶ ዲናር እንጀራ ለአምስት ሽህ ሰዎች ይበቃ ኖሯል ። ግን ፊልጶስ ሴቶችንና ሕጻናትን ደምሮ በመቁጠር ለእያንዳንዳቸውም አንዳንድ እንጀራ እንደሚያስፈልጋቸው በመገመት የተጠቀሰው ገንዘብ እንደማይበቃ ተናገረ ።

ከዚህም ሌላ የሁለት መቶ ዲናር እንጀራ ከተገዛ በኋላ ሳይበቃ ቢቀር ጌታ ሊሞላበት እንደሚችል ፊልጶስ የተገነዘበ አይመስልም ። ሆኖም የክርስቶስ ተአምር በአምስት እንጀራና በሁለት ዓሣዎች ምክንያት ይገለጥ ዘንድ ስላለው ይህ ሆነ እንጂ ፊልጶስ ለክርስቶስ ጥያቄ ተቃዋሚ አልነበረም ።

፫. ፊልጶስ ለሦስተኛ ጊዜ በፋሲካ በዓል ዕለት ወደ ኢየሩሳሌም ከመጡት የግሪክ ሰዎች ጋር ይታያል ። ግሪካውያን በበዓሉ ላይ ክርስቶስን ለማየት በፈለጉ ጊዜ ፊልጶስ አገናኝ እንዲሆናቸው ጠየቁት ፤ ምክንያቱም ፊልጶስ የሚለው ስም የግሪክ ቃል በመሆኑ የሀገር ሰው የፈለጉ ይመስላል ። ሆኖም ፊልጶስ ለብቻው ሳይሆን ከእንድርያስ ጋር ሆኖ ወደ ጌታ አቀረባቸው (ዮሐ. 12 ፥ 20 - 22) ። ከዚህ ላይ ፊልጶስ ከጓደኛው እንድርያስ ጋር ሰዎችን ወደ ክርስቶስ በማቅረብ ሐዋርያዊ ተግባሩን ሲፈጽም ይታያል ።

፬. ፊልጶስ ለመጨረሻ ጊዜ ክርስቶስ የፋሲካን እራት በበላበት በላይ ቤት ውስጥ ረዥም ንግግር ሲያደርግ አንድ ጥያቄ በማቅረብ ተጠቅሶአል ። ጥያቄውም "ጌታሆይ አብን አሳየንና ይበቃናል" የሚል ሲሆን የተሰጠውም መልስ "አንተ ፊልጶስ ይህን ያህል ዘመን ከእናንተ ጋር ስኖር አታውቀኝምን? እኔን ያየ አብን አይቷል እንዴትስ አንተ አብን አሳየን ትላለህ ? እኔ በአብ እንዳለሁ፣ አብም በእኔ እንዳለ አታምንምን ? የሚል ነበር ።

ወደ ገጽ ፳ ዞሯል

ሕዳር ታጠነ

በኢትዮጵያ ውስጥ አንዳንድ ወሮች ሲብቱ የሚፈጸሙ የተለያዩ ባህሎች አሉ ። ስለዚህም ሀሳብ በግንቦት ወር የሚፈጸሙትን ድርጊቶች ብቻ ማስታወስ ይበቃል ።

በየዓመቱ የሕዳር ወር ሲገባ "ሕዳር ታጠነ" ይባላል ። ይህም በሕዳር ወር ውስጥ በስምንተኛው በ12ኛው በ13ኛውና በ24ተኛው ቀኖች በሚውሉት በመላእክት በዓላት የሚደረጉትን መንፈሳውያን ተግባሮች ያመለክታል ።

ሕዳር ስምንት ቀን የጌታን መንበር የሚሸከሙት አርባዕቱ እንስሳ ይከበራሉ ። ከእነዚህም አንዱ ገጸ ሰብእ በመሆኑ ለሰው ልጆች ሁሉ ምሕረትን ይለምናል ። ሁለተኛው ገጸ አንበሳ ነው ። እርሱም ለአራዊት ሁሉ ይጸልያል ። ሦስተኛው ገጸ ላህም ስለሆነ ለእንስሳት ይለምናል ። አራተኛው ደግሞ ገጸ ንስር ነውና ለአዕዋፍ ይለምናል ።

በዚህ መሠረት ገበሬዎች በየዓመቱ በሕዳር ወር ከብቶቻቸውን በሽታ እንዳይዝባቸው ለእንስሳ ጠባቂው መልአክ ይሣላሉ በተጨማሪም ከብቶቻቸው በሜዳ ወይም በበረት እንዳሉ ካህናትን ይጠራሉ ። ካህናቱም ልብሰ ተክህኖ ለብሰው መስቀልም ይዘው ይጸልያሉ ። እንስሳቱንም እየዞሩ በማዕጠንት ያውዳሉ ከዚህ በኋላ በዚህ አይነት ስእለት የተደረገላቸው በሬዎች ወር በገባ በየስምንተኛው ቀን እርሻ አይታረስባቸውም ። ይህም ገበሬዎች ከብቶቻቸውን ከበሽታ እንዲጠብቅላቸው ለእንስሳ ጠባቂው መልአክ ስለተሳሉ እንጂ ሥራ ለመፍታት አይደለም ። ይህ ድርጊት ዘብሉይ ኪዳን ጊዜ በእስራኤላውያን ላይ መቅሰፍት ወርዶ ሳለ ካህኑ አሮን ያደረገውን ሥርዐት ይመስላል ።"አሮንም ጥናውን ይዞ ወደ ጉባኤው መካከል ሮጠ ፤ እነሆ መቅሠፍቱ በሕዝቡ መካከል ጀምሮ ነበር ዕጣንም ጨመረ ለሕዝቡም አስተሠረየላቸው በሙታንና በሕያዋን መካከል ቆመ መቅሠፍቱም ተከለከለ" (ዘኁል 16 ፥ 41 - 50)

ዛሬም ካህናት ፦ በሕዳር ስምንት ቀን የሚከበረው የእንስሳት ጠባቂ መልአክ ለእንስሳት ይለምን ዘንድ መስቀልና ማዕጠንት ይዘው መጸለያቸው አባርና ቸነፈር ሌላም ደዌ ሁሉ ከሰውና ከእንስሳ እንዲወገድ ነው ።

በሕዳር 12 እና 13 ቀን ሚካኤልና ሌሎች መላእክት ይከበራሉ ። እነዚህም መላእክት ለሰው ልጆች ሁሉ ከእግዚአብሔር ዘንድ ምሕረትን ይለምናሉ ። በእግዚአብሔርም ፊት ቆመው ይማልዳሉ ።

የመላእክትን አማላጅነት የሚያምነው ክርስቲያኑ ሕዝብ "ሕዳር ከታጠነ" ማለት ሕዳር ከገባ ቸነፈር ተስቦና ንዳድ በሰዎች ላይ አባር በረዶና ውርጭ ተምችና ትል በእህል ላይ እንደማይደርስ ተስፋ ያደርጋል ።

ሕዳር 24 ቀን 24 ካህናት ሰማይ ይታሰባሉ ። እነዚህ 24 ካህናት ዮሐንስ በራእይ እንዳያቸው በጌታ መንበር ዙሪያ ቆመው መንበሩን ያጥናሉ ። ለዓለም ሁሉ ይጸልያሉ ። ያለማቋረጥም እግዚአብሔርን ያመሰግናሉ ። የቅዱሳንን ጸሎት ምህላና ምልጃ እንደ ዕጣን ቅድመ እግዚአብሔር ያደርሳሉ ።

እንግዲህ ሕዳር ታጠነ ማለት ይህን የሕያ አራቱን ካህናተ ሰማይ ማዕጠንት ጸሎትና ምልጃ ያሳያል ።

"ሕዳር ታጠነ የማለት ትርጉሙ እንዲህ ሆኖ ሳለ በአንዳንድ ጐሣዎች ዘንድ በሕዳር ወር የተለየ ድርጊት ይታያል ።

ለምሳሌ ላዩ ልዩ መልክ ያላቸውን እንስሳት በተራራ ላይ በማረድ ሥጋቸውን ከበሉ በኋላ ቀሪውን በዚያው በተራራው ላይ ያቃጥሉታል ። ይህ ሁኔታ እላይ የተጠቀሰውን ትርጉም በመቃወሙ ተገቢ ባህል መስሎ አይታይም ። በተጨማሪም ሕዳር ሲገባ በየሰፈሩ የሚገኘውን ቆሻሻ በመሰብሰብ ከመንገድ ዳር በማቃጠል "ሕዳር ታጠነ" ማለት ትክክለኛ አይመስልም ። ምክንያቱም የሰፈርን ቆሻሻ በማንኛውም ወር ማቃጠል እንጂ የሕዳርን ወር ብቻ መጠበቅ ተገቢ አይደለምና ።

ከዚህ ጋር "ሕዳር ከታጠነ" የወባ በሽታ አያሰጋም የሚባልበት ምክንያት የወባ ትንኞች የሚረቡበት ወቅት ስለሚያልፍ ትንኞች ስለሚጠፉ ይመስላል እንጂ ጢስ በየአካባቢው በመጤሱ አይደለም ።

በመሠረቱ ከላይ እንደተገለጠው በእግዚአብሔር አዳኝነት በቅዱሳን መላእክት አማላጅነት ስለ እንስሳትም በእንስሳ ጠባቂው መልአክ ጸሎት መማጸን ፥

ለጤና ጠንቅ የሚሆኑትንም ተሐዋስያን ከአካባቢ በየጊዜው ማስወገድ ያስፈልጋል እንጂ ከዚህ በተለየ ድርጊት አባርና ቸነፈርን ተስቦና ንዳድን ለማስወገድ የሚደረገው አጉል ልማድ ከንቱ ነው ። ከሃይማኖትም ከሳይንስ መንገድም የወጣ መሠረት የሌለው ድርጊት ነውና

በማንኛውም ዘንድ ተቀባይነት አይኖረውም ።

አለቃ ነቢየ ልዑል ዮሐንስ

www.ethiopianorthodox.org

የጠፈር ሊቃውንት እግዚአብሔርን አግኝተዋልን ?

በርበርት ጀስትሮው

የሥነ ፍጥረት ታሪክ አንድ ልል አዲስ መልክ ይዟል ። አንድ የሕዋ ሊቅ ስለ እግዚአብሔር በሚጽፍበት ጊዜ ጓደኞች ምናልባት እርሱ ጊዜ ያለፈበት ወይም እብድ ነው ብለው ያስቡ ይሆናል ። በእኔ አስተሳሰብ ግን ይላል ሮበርት ከመጀመሪያው ጀምሮ ስለ ሃይማኖት ነገሮች ተጠራጣሪ ነኝ ። የሆነ ሆኖ በአስትሮኖሚ እሚያደረገው አዲስ የምርምር ዕድገት በጠቅሉ ተደንቋያለሁ ። በአንድ በኩል ስለ ሃይማኖት ያላቸው አመለካከት ሲሆን ፤ በሌላ በኩል ደግሞ ያንድ አንድ ባልንጀሮቼ የተለየ አስተሳሰብ ነው ።

የእነዚህም ዕድገቶች ምንነት ዓለሙ ትክክለኛ የሆነ መጀመሪያ እንደነበረውና በተወሰነ ጊዜ እንደተጀመረ ነው። የፍጥረት ወኪል የኃይላት አካል ነበርን ? ወይንስ የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት እንደሚሉት የእርሱ ኃይሉኛ እጆች ዓለሙን ከአለመኖር ወደ መኖር አመጡት ?

እጅግ በጣም አስቸጋሪ የሆነው አዲስ የሥነ ፍጥረት ታሪክ እንደ ቢግ-ባንግ ቲኦሪ (የፍጥረት ዓለም ነቢብ) ሲሆን ፤ በሚስፋፋ ዓለም ውስጥ እንናራለን በአካባቢያችን ያሉ ከዋክብት በከፍተኛ ፍጥነት ከእኛ ወደ ሌላው ይንቀሳቀሳሉ ። እርሱም የከፍተኛ ፍንዳታ ውጤት በቀላሉ ከ20.000 ሚሊዮን ዓመታት በፊት ሁሉም እንደመጡ እናገኛለን ።

በዚያን ጊዜ በዓለም የሚገኙት ነገሮች ሁሉ በአንድ ላይ ተከማችተው ይገኙ ነበር ። በቢሊዮን ዲግሪ በሚገመት የሙቀት መጠን ነው የብርሃኑን ጨረር በዓይን ለማየት እጅግ አስቸጋሪ ሲሆን ፤ የጥቃቱ ዓለም ሁኔታ የሀይድሮጅን ቦንብ የፈነዳበት ይመስላል ። የኑክሌር ቦንብ በፈነዳበት ቅጽበት ያለንበት ዓለም ልደት የተገለጸ ይመስላል ።

ተፈላጊ የሆኑት መሠረታውያን ነገሮች በመጽሐፍ ቅዱስና በጠፈር ምርምር የሥነ-ፍጥረት አቆጣጠር ወይም ታሪክ ተመሳሳይ ናቸው ። ባንድ በተወሰነ ጊዜ ድንገት ፍጥረት እንደ ተጀመረ የድርጊቱ ሂደት ወደ ሰው ይመራል ። ይህም በብርሃን ጨረርና ኃይል ነው ።

በዚህ መንገድ ነው ዓለሙ የተፈጠረው በሚለው ሀሳብ ጥቂት ሳይንቲስቶች አይደሉም ። እስከ ቅርብ ጊዜ ድረስ ዓለሙ መጀመሪያና መጨረሻ የለውም የሚለውን ቀጥተኛ ነቢብ የያዘውን ሀሳብ የተቀበሉ ናቸው ። ነገር ግን የጠፈር መረጃ የፍጥረተ ዓለምን እውነት እንዳረጋገጠ በከፊል እርግጠኞች ናቸው ።

የሳይንሳዊው ታሪክ በ1912 በሎዌል ምርምር በፍላግጀስታፍ አሪዞና ወደ ተጀመረው የፍጥረተ ዓለም ነቢብ ይደርሳል ። ከዚያም ቤክቶ ሚልቢን ስልፈር የተባለ አሜሪካዊው የጠፈር ሊቅ አንድ ደርዘን የሚሆኑ ከዋክብት በከፍተኛ ፍጥነት በአንድ ሰዓት በሚሊዮን ማይልስ ርቀት ከመሬት ወደሌላው አቋርጠው እንደሚሄዱ ገልጿል። ይህንም አስደናቂ የሆነ መረጃ በኢቨንስተን ኢሊኖዋስ በ1914 ለአሜሪካ የጠፈር ምርምር ጉባኤ ሪፖርት አቅርቧል።

ሰነዱንም በጥሩ ሁኔታ ነበር ያቀረበው ነገር ግን ፊልሙ የቀለሙንና የብርሃኑን ባሕርይ በመቀያየር አጥርቶ በመግለጽ የከዋክብቱንም ከፍተኛ እንቅስቃሴና ለውጥ አሳየ። ከዚያ በፊት ያላየሁት አንድ ነገር ሆነ ። ወይም ከዚያ በፊት ከተደረገው ሳይንሳዊ ስብሰባ የተለየ ሆነ ። በጉባኤው ላይ የነበረው ጆን ሚለር የተባለው የጠፈር ሊቅ እንደገና ጥሪ አደረገ ሁሉም ቆመና ደስታውን ገለጸ ።

የስሊፈር ጓደኞች ደግሞ እርሱ ያገኘው በትክክል ምን ማለት እንደ ሆነ አላወቁም ትልቅ ነገር እንደሆነ ብቻ ተረድተዋል ። በስብሰባውም ላይ ኢድዊን ሁብል የተባለው ሊቅ ነበረ ። በኋላም የስሊፈርን የሀሳብ ፈለግ በመከተልና በመገንባት አዲሱን የዓለም ገጽታ ለማሳየት በቅቷል ።

ትክክለኛ ነቢብ (ቲኦሪ)

ከስሊፈር ሪፖርት ሁለት ዓመታት በኋላ በጀርመን አልበርት አንስታይን ጠቅላላ የፊዚክስ ጥያቄውን አትሞ አወጣ ወዲያውኑ የዳች ተወላጅ ዊልያም ደሲተር የሰማይ ከዋክብት በሰፊው ዓለም ከአንዱ ወደ ሌላው በፍጥነት እንደሚጓዙ ይነገር ለነበረው ትንቢታዊ ሀሳብ መፍትሔ አገኘለት ።

አንስታይን ያቀረበው ነቢብ ስለ ሰፊው ዓለም የሚናገር መሆኑን ለማስታወስ ተስኖት ነበር ። በኋላም እራሱ ላቀረባቸው ጥያቄዎች መፍትሔ የሚሆን ሌላ ሰፊ ዓለም እንዳለ የተገነዘበ አልመሰለም ። በአሁኑ ጊዜ ራሺያዊው የሒሳብ ሊቅ አሌክሳንደር ፍሪድማን አልጀብራ በተባለው ሂሣብ ከአንድ ተማሪ የሚጠበቀውን ያህል መጠነኛ ስህተት አንስታይን እንደተሳሳተ አገኘቶአል ። ይህም ተጨማሪ መፍትሔዎችን እንዲያገኝ ረድቶታል ። በውጤቱ አንስታይን ስሌቱን በሚያቃልል በአንድ ነጥብ ላይ በዜሮ ያካፍል ነበር ይህም በሒሳብ ፍልስፍና ፍሬቢስ ነገር ነው ።

ፍሪድማን ስህተቱን እንዳረመው የጠፋው መፍትሔ ተገኘ ። በፍሪድማን ስህተቱ በመጋለጡ አንስታይን ተከዘ በፍሪድማን የተገኘውንም መፍትሔ ለመቀበል አልፈቀደም ። ይሁን እንጅ በተደጋጋሚ እውነቱ ታትሞ ወጥቷል። ነገር ግን በ1923 ተደጋጋሚ ስህተቱን ተገንዝቧል ።

ስለሰፊው ዓለም የሚያበሥረው የደሲተር ሐቀኛ ነቢብ ወዲያውኑ ከአንደኛው የዓለም ጦርነት በኋላ በጠፈር ሊቃውንት ዘንድ ትልቅ ዝንባሌ አሳድሯል ። ለመጀመሪያ ጊዜ እስሊፈር ባስገኘው የከዋክብት እፍአዊ እንቅስቃሴ

ሰዎች ትልቅ ልዩነት አይተዋል ።

ይህ በዚህ እንዳለ ከሳይንስ ሊቃውንት መካከል የቅሬታ መልክቶች እንደ ገና ለመታየት ጀምረዋል ። ለምሳሌ አንስታይን ዓለሙ ይፈነዳል በሚለው ሀሳብ ግራ የተጋባው ይመስላል ። ምክንያቱም ዓለሙ መነሻ እንደነበረው የሚያመለክት በመሆኑ ነው አንስታይን ወደ ዶ. ሲተር በላከው መልእክቱ "በዚህ አጋጣሚ የሚስፋፋው ዓለም ያሳዝነኛል" ብሏል ።

አንድ አንድ የሒሳብ ፎርሙላን የሚያይበት የስሜት ቋንቋ ነው ይመስለኛል ያንድ ነገር አጀማመር በጊዜ የተወሰነ ነው የሚለው ሀሳብ አንስታይንን አሳዝኖታል ። ምክንያቱም ነገሩ መለኮታዊ አመለካከት ስለሚናገረው ነው ። ስለ እግዚአብሔር መኖር ደንበኛ ስሜት ነበረው ነገር ግን ፈጣሪነቱ አይደለም ። ለአንስታይን የእግዚአብሔር ሀልውና በተፈጥሮ ሕግ ተረጋግጧል ። ይህም ይታወቅ ዘንድ በዓለም ላይ ሥነ ሥርዓት ነበረ ። ይህንም ሰው ሊያገኘው ችሏል ብሏል ።

ከፍተኛ ሚዛን

ቀደም ሲል እ.አ.አ. በ1920 ሚልተን ሀምስንና ኤድዊን ሁብል በካሊፎርንያ ማውንት ዊልሰን በ60 ኢንች መቅረበ ኮከብ በመጠቀም የእስሊፈርን ሥራ ለመከተል ጀመሩ ።

በእስሊፈር ትንሽ መግሪያ የተገኘውን በማረጋገጥ ሁብልና ሀምሰን በከፍተኛ ፍጥነትና ርቀት ለማየት እጅግ አስቸጋሪ የሆኑትን ብዙ ከዋክብት ለመለካት ችለዋል ። ሁሉም ከዋክብት በከፍተኛ ፍጥነት ከእኛ ወደ ሌላው ይንቀሳቀሱ ነበር አንድ አንዶቹ ወደ ሌላው ይንቀሳቀሱ ነበር አንድ አንዶቹ ባስደናቂ ፍጥነት በሰዓት ያንድ መቶ ሚሊዮን ማይልስ እርቀት ይመላለሱ ነበር ።

በ1929 አሁን የሁብልስ ሕግ በመባል የታወቀውን የጥናት ግንኙነት ለማስፋፋት ቻለ፡ አንድ የከዋክብት ክምችት በጣም የራቀውን ያህል ይንቀሳቀሳል ማለት ነው ። በአንስታይን የፊዚክስ ሕግ ተመሳሳይ ነቢብ ተነግሯል ። ስም ምንቱም በጠፈር ሊቃውንት አድናቆትን አሳድሯል ።

የፍጥረተ ዓለም መረጋገጥ

አንስታይን የማውንት ዊልሰን መካነ ጥናትን በጎበኘ ጊዜ እስከ 1930 ዓ.ም. ድረስ አዲሱን የምርምር ዕድገት ይቃወም ነበር ። የሁብልስን ሥራ አጠና ፤ በመቅርበ ኮከብም አየና እንደ አመነበት እራሱ ተናገረ አሁን ያ ማረጋገጫ ለዓለሙ መነሻ እንደ ነበረ ወደ ውጭ አመለከተ ። ጥቂት የሥነ ፍጥረት ሊቃውንት ለመጠየቅ ደፈሩ ። "ከመጀመሪያው በፊት ምን ነበረ ? እንዳንድ ሰዎች በድፍረት ጠየቁ" የመጀመሪያው ተንቀሳቃሽ ማን ነበር ? የእክስፎርድ የሒሳብ ሊቅ ኤድዋርድ ሚል መስፋፋትን በሚመለከት ጉዳይ ስለስሌት ፕሪንሲፕል "የፍጥረተ ዓለም የመጀመሪያው ምክንያት ይረዳው ዘንድ ለአንባቢ ተትቷል ። ነገር ግን የእኛ ሥዕል ያለ ፈጣሪ ያላለቀ ነው" ብሏል ።

ያም ሆነ ይህ የከፍተኞች የፊዚክስና የጠፈር ሊቃውንት አስተያየቶች ከነገረ መለኮት ሊቃውንት አስተያየቶች ከነገረ መለኮት ሊቃውንት አስተሳሰብ ጋር የተቀራረቡ ነበሩ ። በፊት እግዚአብሔር ምን ይሠራ ነበረ ተብሎ በተጠየቀ ጊዜ "ሰዎች እንደዚህ ያለ ጥያቄ ከጠየቁ ገሀነምን ይፈጥር ነበር" ሲል መልሷል ። በእርግጥ አንድ አንድ ከዳር ላይ ያሉ ሳይንቲስቶች ቀደም ሲል አንስታይን ገልጦት እንደነበረ በተስፋፋው ዓለም ላይ ተመሳሳይ ሃዘን ተሰምቷቸዋል ።

ከዚያም እ.አ.አ. በ1965 ዓ.ም. አርና ፔንዚያስና ሮበርት ዊልሰን በኒውጀርሲ የቤል ላባራቶሪ ከሰማይ ከሁሉ አቅጣጫ በመጣ የሙቀት ጉርፍ መሬት እንደ ተጥለቀለቀች አገኙት ። መሬት እራሷ ለዚህ የሙቀት ኃይል መነሻ እንዳልሆነች መለኪያዎች አሳይተዋል ። ወይም በሰማይ የሚገኝ ሌላ ነገር አይደለም መላው ዓለም ለጉዳዩ መነሻ ይመስላል ።

ሁሉቱም የፊዚክስ ሊቃውንት ባገኙት ነገር ላይ ጠይቀዋል ከምሥጢራት ዓለም ባንዱ ላይ እንደተመሰጡ አላስተዋሉም ።

በፍጥረተ ዓለም ነቢብ የሚያምኑ የሳይንስ ሊቃውንት ከታላቅ የዓለም መናወጥ በኋላም በመጀመሪያው ቅጽበት ዓለም እንዴት ትኩስ ነጭ የእሳት አሎሎ መምሰል አለባት በማለት አውጀው ነበር ።

የመጀመሪያው ነህ ሲቀድ ዓለም እንደ ተስፋፋና እንደቀዘቀዘ የእሳቱ ኳስ ብርሃን ቀንሷል ። ነገር ግን የሙቀቱ ኃይል በሁሉም ፈጽሞ አይጠፋም ይህም ቀደም ሲል የተወረሰ ጥንታዊ የሙቀት ጨረር ነው ። ፔንሲያሲና ዊልሰን እንዳገኙት ይህ የሆነው ልደተ ዓለም መቆጠር እንደተጀመረ ነበር ።

ትልቁ ማረጋገጫ የመጀመሪያውን ጥርጣሬ ሊያስማን ችሏል ። የቶማስ ፍጥረተ ዓለም ነቢብ በፔንሲያና በዊልሰን የተገኘው የሙቀት ኃይል ነው ። የጨረሩም እረድፍ በታላቅ የዓለም መናወጥ የተገመተ የብርሃንና የሙቀት መጠን ነው ።

የነገረ መለኮት ሊቃውንት ዓለሙ መነሻ እንደ ነበረው በመረጋገጡ በጠቅላላው ተደስተዋል ። ነገር ግን የጠፈር ሊቃውንት በኃይል አዝነዋል ። የእነርሱ አስተያየት ለሳይንሳዊ ጥበብ መልስ ጥሩ ዝንባሌን አሳይቷል ። ምናልባት ተጨባጭ ሀሳብ ማረጋገጫ ባልተገኘበት ሰዓት በሙያችን ሳይንስ እራሷ ከሃይማኖት ጋር ግጭት ወደ መፍጠር ታመራለች ። ከጥቂት ዓመታት በፊት በቢቢሲ ፊልም በሥነ ፍጥረት የማሳቹ ሴትስ የቴክኖሎጂ ተቋም የጠፈር ሊቅ ፊሊፕ ሞሪስ እንደተናገረ «የፍጥረተ ዓለምን ነቢብ ለመቀበል እወዳለሁ ነገር ግን ተጨባጭ ነገሮችን እማለሁ ” ተመሳሳይ መልስና አስተያየት በሌሎች የሕዋ ሊቃውንት ጉዳዩ ስሜትና እንቅስቃሴ አላቸው ። ከልብ ይመጣሉ ። በሌላ በኩል ይህ ዓይነቱ አስተያየት ከአንጎል ይመጣል ብለህ ትገምት ይሆናል ለምን ?

ለዚህም ሊገለጸው ያልቻለ የተፈጥ

www.ethiopianorthodox.org

ሮን አስተሳሰብ የሳይንስ ሊቃውንት ሊይዙ አይችሉም የሚለው መልስ ይሆናል ብዬ አሰባለሁ ይላል ። በሳይንስ አንድ ሃይማኖት የሆነ ነገር አለ ። እርሱም ማንኛውም የሆነ ነገር በዓለም የጥበብ ጉዳና ሊገለጽ የቻለ ቀደም ሲል የተፈጸመው ድርጊት የሰው ሃይማኖት ነው ። በአንድ ዓይነት ሁኔታ ዋጋ ባልተሰጣቸው በታወቁት የፊዚክስ ሕጐች ተደናቅፎአል ። በኃይላትም ውጤት ልንገኝ አንችልም ። ያም ቢሆን ሳይንቲስት መቆጣጠር ተስኖታል ። እውነትን በመናቅ "የፍጥረተ ዓለም ነቢብ' ብሎ ይጠረዋል ዓለማት የእሳት ሥራዎች እንደ ነበሩ ያስመስላል ። የችግሩን ስፋት ያስባል ዓለሙ አንድ ጊዜ ፈንድቶ ወደ መኖር መጣ በማለት ሳይንስ አረጋግጧል ። ይህን ውሔት ምን ምክንያት አመጣው ? ብሎ ይጠይቃል ። ማን ወይስ ምን ቁስ አካልንና ኃይልን ወደ ዓለም አመጣቸው ? ዓለሙ ያለ ምንም ነገር ተፈጥሮ ነበርን ?

ሳይንስ እነዚህን ጥያቄዎች ሊመልስ አይችልም ምክንያቱም እንደ ጠፈር ሊቃውንት አስተሳሰብ በመጀመሪያ ሕልውናው ዓለም በከፍተኛ ድግሪ ተጨንቃ ነበር በሰብአዊ አስተሳሰብ ባሻገር በእሳት የጋየች መስላ ትታያለች ለከፍተኛ ንውጽውጽታ የሚሆኑትን ነገሮች ሁሉ በጊዜው የነበረው መንቀጥቀጥ አጥፍቷቸዋል ። በአሁኑ ፍጥረት ሳይንቲስቶች ያለፈውን ፍጻሜ ይገመግማሉ ።

ይህ ዓይነቱ ዕድገት በሁሉም የተጠየቀ አልነበረም ፤ የነገረ መለኮት ሊቃውንት ሁልጊዜ የመጽሐፍ ቅዱስን ቃል ይቀበላሉ ። "በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሰማይንና ምድርን ፈጠረ" ። ነገር ግን እኛ ሳይንቲስቶች ለድንገተኛ መነሻ ማስረጃ መፈለግ አንሻም ምክንያቱም እስከቅርብ ጊዜ ድረስ የምክንያትና የውጤትን ሰንሰለት በማመልከት ከፍተኛ ሥራን ተቀዳጅተናል ።

የሕይወትን ቅጽረ - በር በማቋረጥ በዚች ፕላኔት የሰውን መገለጽ ልናያይዝ ችለናል ። በከዋክብት ውስጥ የተዘጋጀው የሕይወት ቅመም ቀደም ሲል አልቋል ። ከዋክብቱም የተሠሩት ጭጋግ ከሆነ ነገር ነው ። ተስፋፊና ቀዝቃዛ የሆነው ደመናም ከዓለም የእሳት ጋዝ የመጣ ነው ።

አሁን ከጊዜ በፊት የነበረውን ለማወቅ መጠየቅ እንወዳለን ። ነገር ግን አለመረዳት እንቅፋት የሆነ ይመስላል በሀሳብ ኃይል እየተመራ በእምነት ለሚኖር ሳይንቲስት ታሪኩ እንደ መጥፎ ሕልም ሆኖ ያልቃል ። የድንቁርናን ተራራ መዝኖአል ። ይህም እስከ መጨረሻው ድረስ ድል ለማድረግ ነው ። እራሱን በመጨረሻው ዐለት ላይ መጐተት ነው ። ለዘመናት ከዚያው የሚኖሩት የነገረ መለኮት ሊቃውንት ቡድን ሰላምታ ያቀርቡለታል ። ከሪደርስ ዳይጀስት ቅጽ 117 ቁጥር 702 ጥቅምት 1980

ተተረጎመ በከፍያለው መራሂ

ፊልጶስ ሐዋርያ

ክፍል ፩ የዞረ

እንግዲህ ሐዲስ ኪዳን ስለ ሐዋርያው ፊልጶስ የሚያስረዳው ይህ ከዚህ በላይ የተዘረዘረው ሲሆን ትውፊት ደግሞ ስለርሱ እንደሚከተለው ይናገራል ። የእስክንድርያው ቀሌምንጦስ "ሚስቀላኒስ" በተባለው መጽሐፉ 3 ፡ 4 ላይ የክርስቶስ ጥሪ በደረሰው ጊዜ "በቅድሚያ ሊሂድና አባቴን እቀብር ዘንድ ፍቀድልኝ" ሲል የጠየቀው ሰው ሐዋርያው ፊልጶስ እንደሆነ ጽፎአል ። ግን ይህ ታሪክ በዚያ ጊዜም ሆነ ዛሬ በብዙዎች ሊቃውንት ዘንድ ተቀባይነትን ያገኘ አይመስልም ። ምክንያቱም ፊልጶስ በመጀመሪያ ጥሪ ከደረሳቸው ደቀ መዛሙርት አንዱ ሲሆን "አባቴን እንድቀብር ይፈቀድልኝ" ያለው ሰው ግን ከሐዋርያት ጥሪ በኋላ የመጣ ሰው በመሆኑ ነው (ሉቃ. 9 ፡ 59)

ስለ ፊልጶስ የተጻፈው ገድል እንደሚያስረዳ ፊልጶስ ወደ አቴና ሄዶ አስተምሮአል በሚያስተምርበትም ጊዜ 300 የአቴና ፈላስፋዎች እንደ ተቃወሙት በመጨረሻም ወደ ኢየሩሳሌም ተላልከው አናንያስ የተባለውን ሊቀ ካህናት አስመጥተው እንደ ተከራከሩት ይኸው ገድል ያስረዳል ።

ፊልጶስ ሊቀ ካህናት አናንያስን በተአምራት እንዲሞት ባደረገ ጊዜ አምስት መቶ የሚሆኑ አይሁድ አምነው ተጠመቁ ይላል ገድሉ ።

ትውፊት ፊልጶስ ወደ ብዙ ሀገሮች ወደ ሊድያ ወደ ፔርሺያና ወደ ጉል ወደ አፍሪቃም እንደ ሄደ ይናገራል ። ነገር ግን አውሳብዮስ በታሪክ መጽሐፉ 3 ፡ 21 ላይ እንደ ገለጠው ፊልጶስ በእስያ ውስጥ ሂራጶሊስ በተባለች ሀገር ሲያስተምር ሰዎች በጠላትነት ተነሥተው እንደገረፉት በጦር እንደወጉትና እንደሰቀሉት ይተርካል ። ፊልጶስ ከመሞቱ በፊት ሬሳው በበፍታ (በናይሎን) ጨርቅ እንዳይገነዝ ግን በፓፒሮስ (በዳውጃ) እንዲገነዝ ለደቀመዛሙርቱ ስለነገራቸው በዳውጃ ተገንዞ ተቀብሯል ። ይህም ክርስቶስ በተገነዘበት የጨርቅ አይነት ላለመገነዝ ስለፈቀደ ነው ።

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያኑ ሕዳር 18 ቀን የዚህን ታላቅ ሐዋርያ በዓል በመንፈሳዊ ሥነ ሥርዓት ታከብራለች ። ሕዳር 18 ቀን ያረፈበት ዕለት ነው ። የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ሐዋርያው ፊልጶስ ከዲያቆኑ ፊልጶስ የተለየ መሆኑን ለይታ ታስተምራለች በሐዋርያው ፊልጶስ ጸሎትና አማላጅነትም ተጠብቃ እንደምትኖር ታምናለች ።

ሰይፈ ሥላሴ ዮሐንስ

ትምህርተ ግእዝ ፤ የግእዝ ትምህርት

ግእዝ የማን ቋንቋ ነበር? ግእዝ የኢትዮጵያ ቋንቋ ለመሆን እንዴት በቃ? ለብሔረ ኢትዮጵያስ ምን ጥቅም ሰጠ? ዛሬስ ለብሔረ ኢትዮጵያ ምን ጥቅም ይሰጣል?

ለግእዝ ቋንቋ ጥናታችን መግቢያ ይሆነን ዘንድ እነዚህን ጥያቄዎች እንመለከታለን ።

ግእዝ የድሮ የሳባውያን ቋንቋ ነበር ። ሳባውያን ይናገሩበትና ይጽፉበት የነበረው የጥንቱ ግእዝ እንደዛሬው ድምፀ ፊደል ከካዕብ እስከ ሳብዕ አልነበረውም በግእዙ ብቻ ይነጋገሩ ይጽፉም ነበር ። ይህም ማለት ለምሳሌ "እቶ ጥበበ እቶ ማህሉ" ማለት እተ ጠበበ ፡ እተ ሠሀለ ይሉ ነበር ። የድሮ ሳባውያን በዚህ ድምፀ ፊደል ይጠቀሙ ነበር እንጂ ሌላ ድምፅ እንዲጨምሩ በምንም ዐይነት አልተቸገሩም ። እምነተ ክርስትና ወደ ኢትዮጵያ እስከገባ ድረስ በዚሁ ድምፅ ብቻ ንግግራቸውንና ስሜታቸውን ይገልጡ ነበር ። በአንደኛው ድምፀ ፊደል ብቻ /በግእዝ/ በየሐውልቱ የተጻፉት ጽሑፎቻቸው ለዚያን ጊዜ ቋንቋቸው ተስማሚዎች መሆናቸውን ብዙ ሊቃውንት በልዩ ልዩ መረጃዎች አረጋግጠዋል ። ሰላማ ካሣቴ ብርሃን የተባለው አባት የክርስትናን ትምህርት እምጥቶ እነዚህን ሳባውያን ባስተማራቸው ጊዜ ለክርስትና ትምህርት መሠረት የሆኑትን ቅዱሳት መጻሕፍት በገዛ ቋንቋቸው ሊተረጐምላቸው ተገቢ መሆኑን አውቆ አመለከተ ሳባውያንም ድምፀ ፊደላቸው እንዳይለወጥ አተኩረው ተመለከቱ ። አባ ሰላማ ቅዱሳት መጻሕፍትን ለመተርጐም ሲነሣ የቀድሞው ፊደል በጣም አስቸጋሪ ሆነበት ። እርግጥ ነው በሌላው የንግግር ክፍል ባላስቸገረም ነበር ነገር ግን በስም አወራረስ በኩል ፈጽሞ የራቀ ልዩነትን ፈጠረ ። ለምሳሌ በዕብራይስጡ ሚካኤል በግሪኩ ክርስቶስ የሚለውን እንደዚሁም ሙሴ አብርሃም የሚለውን ስም በጥንቱ ግእዝ እንጋገር ። ሙሴን መሰ አብርሃምን አበረሀመ ሚካኤልን መከኤል ክርስቶስን ከረስተሰ ልንለው ነው ማለት ነው ። እንዲሁም ከሆነ ከቅዱሳት መጻሕፍት ቋንቋዎች ከዕብራይስጥና ከዐርዕ ፈጽሞ የራቀ መለየትን አስከተለ ።

እንግዲህ ምን ማድረግ እንደሚሻል ሲያስቡ አባ ሰላማ ከአይሁዳዊነት ወደ ክርስትና ከተመለሱት እንዲሁም ሳባውያን ከሆኑት ከብሔራውያን ሰዎች ጋር በመመካከር ፊደሉ መደቡን እንደያዘ የቅርፅ መልክ ከጥንቱ ሳይለወጥ /ዋየሉ/ እናጋሪው ከግሪክኛ ተወርሶ ከካዕብእስከሳብዕድረስእናጋሪ ተደረገለት ይህም በመደረጉ እንቅፋት የሚሆነው ነገር ተወገደ። ቅዱሳት መጻሕፍትም ያለ እንዳች ችግር ተተረጐሙ። ከዚያ ወዲህ ንግግሩም ሆነ ጽሑፉ በዚህ ረገድ ልምድ እየተገኘለት የታወቀ ቋንቋ ሆነ። ስለዚህ ግእዝ ከመሠረቱ ሲታይ የታደሰ የሳባውያን ቋንቋ መሆኑ ነው እንዲሁም ከኢትዮጵያ ክርስትና ጋር ተያይዞ አብሮ በቀል ሆኖአል ።

ግእዝ የተባለበት ምክንያት በመጀመሪያ የዚህ ቋንቋ ባለቤት የሆኑት ሳባውያን አግአዝያን ተብለው ስለሚጠሩ ነው ። ዛሬም ቢሆን ማንም ቋንቋ በነገድ ስም ይጠራል ለምሳሌ የዐረብ ቋንቋ ዐረብኛ እንደሚባለው ነው ። በሁለተኛም መንገድ ግእዝ የተባለበት ምክንያት በአንደኛ ፊደል ብቻ ይነገር ስለነበር ነው ይህም ቀደም ብለን እንዳሳየነው ነው ። ዛሬም ቢሆን በታደሰው ግእዝና ከግእዝ በተወለደው አማርኛ ውስጥ የጥንቱ ግእዝ እንጋገር አለ ።

ለምሳሌ

ግእዝ	አማርኛ	ግእዝ	አማርኛ
ነገረ	ነገረ	ነበረ	ነበረ
ከፈለ	ከፈለ	ሰበረ	ሰበረ
ሰገደ	ሰገደ	ቀሰጠ	ቀሰጠ
ዘመረ	ዘመረ	ከለለ	ከለለ
ቀደሰ	ቀደሰ	ከደነ	ከደነ
ፈቀደ	ፈቀደ	ሐተተ	እተተ
ሰረቀ	ሰረቀ	ከሠተ	ከሠተ
ወለደ	ወለደ	ወረደ	ወረደ

ይህና የመሳሰለው ሁሉ እስካሁንም እንደጥንቱ አለ ማለት ነው ። ቢሆንም በ3ኛው መቶ ክፍለ ዘመን ተሻሽሎ እንዳሁኑ እንጠቀምበታለን ። ያማርኛ ቋንቋ እስከ ሰፈነ ጊዜ ድረስ ሴቱም ሆነ ወንዱ ልጅም በዋቂውም ኢትዮጵያዊ የሚናገርበት የኢትዮጵያ ቋንቋ ግእዝ ብቻ እንደነበረ ዓለም ሁሉ ይመሰክራል የዓለም የቋንቋ ታሪክ ጸሐፊዎችም ይህን በሰፊው አብራርተውአል ። ያም ሆነ ይህ ቋንቋ መግባቢያ እንደሆነ እናውቃለን ከዚህም ጋር ለአንድ ሀገር ሥልጣኔና ዕድገት አንድ ዓይነት ፊደል ያለው አንድ ቋንቋ ጠቃሚ ነው ። በዚህ ረገድ ግእዝ የቤተ ክርስቲያን ቋንቋ ብቻ ሳይሆን የኢትዮጵያ ቋንቋ በመሆን አገልግሏል አሁንም በብዙ መንገድ ሊያገለግል ይችላል እያገለገለም ነው ። በአንድ ሀገር ዕድገትና ልማት ውስጥ ቋንቋም አብሮ የሚታይ ነው ። በዚህም መሠረት ግእዝ እስካሁን ድረስ በሥነ ጽሑፍ ረገድ ለብሔረ ኢትዮጵያ የሰጠው ዕድገት በብዙ ደረጃ ይገመታል አማርኛ የግእዝን ቦታ ወስዶ ለመስፋፋት የቻለው በፊደል በኩል በግእዝ ፊደል ስለተወሰነ ነው ግእዝ ቀርቶ አማርኛ ሲተካ ሌላ ፊደል ቢቀረፅ ኖሮ አማርኛ ዛሬ ካለበት ደረጃ ባልደረሰም ነበር ። ዛሬም ቢሆን ግእዝ ለብሔረ ኢትዮጵያ ከሚሰጠው ጥቅም አንደኛውና ትልቁ በፊደል በኩል ነው ። በሀገራችን ያሉት ታላላቅና ታናናሽ ቋንቋዎች በግእዝ ፊደል ስለሚጻፉ በአጭር ጊዜ ውስጥ ለማደግ

ወደ ገጽ ፲፱ ዞሯል

www.ethiopianorthodox.org

ዜና ሊቃውንት

አለቃ ምላት

የሊቁ አለቃ ምላት ትውልድ ሀገር በሸዋ ክፍለ ሀገር በተጉለትና ቡልጋ አውራጃ በሞረት ውስጥ በዜና ማርቆስ ደብር አካባቢ ነው ። በዓፄ ተክለ ጊዮርጊስ ዘመነ መንግሥት በ1862 ተወለዱ ።

ሊቁ በተወለዱበት ዕለት በወላጆቻቸው ቤት ከፍተኛ ግብዣ ተደርጎ ዘመድና ወዳጅ ጐረቤትም ከመሰብሰባቸውም በላይ በዚህ ቀን በወላጆቻቸው የከብት በረት ውስጥ ሰባት የላም ጥጆች ሰባት የበግ እንዲሁም ሰባት የፍየል ግልገሎች ተወልደው በመገኘታቸው ይህን ሁኔታ የተመለከቱ ሽማግሌዎች "ምላት" ብለው ሰይመዋቸዋል ። ይህንም ታሪክ መልአከ ብርሃናት አድማሱ ጀንበሬ በጻፉት "ዝክረ ሊቃውንት" መዝገበውታል ። በዚህ አንጻር የስማቸው ትርጉም ለጊዜው በአጋጣሚ የሆነውን የሐያ አንድ እንስሳት በአንድ ቀን መወለድን ሲያመለክት በአራቱ ጉባኤያት ሙሉ ሊቅ መሆናቸውንም ያመለክታል ።

አለቃ ምላት የመጀመሪያውን የማንበብና የመጻፍ ትምህርታቸውን በተወለዱበት ደብር ተከታትለዋል ። "ከአባትና እናት ቤት ካልወጡ ከዘመድ ካልተለዩ ትኩስ እንጀራ ከመብላት ካልራቁ ትምህርት ሊጠቃለል አይችልም" ይባል የነበረውን የዚያን ዘመን ፍልስፍና በመከተል አለቃ ምላት ከትውልድ አገራቸው ከዜና ማርቆስ ደብር ወደ አንኮበር ከተማ ሄዱ ። በዚያም በአራቱ ጉባኤያት ሊቅነታቸው እጅግ ስመ ጥሩ ከነበሩት ሊቅ ከአለቃ ወልደ ሐና አራቱን ጉባኤያት አጠኑ ።

ሊቁ የሐዲሳትን ትርጓሜ በሚያጠኑበት ጊዜ ከብሉያት ደቀ መዛሙርት ጋር ደግሞ ብሉይን ይከታተሉ ነበር ። እንደዚሁም መጻሕፍተ ሊቃውንትን በሚማሩበት ወቅት ከመጽሐፈ መነኮሳት ደቀመዛሙርት ጋር መጽሐፈ መነኮሳት ያጠኑ ስለነበር አራቱን ጉባኤያት ለማወቅ ረዥም ዓመታት አልወሰደባቸውም ። በዚያ ጊዜም ፦ ወላጆቻቸው ለምግባቸው የሚያስፈልገውን ሁሉ ከዜና ማርቆስ ወደ አንኮበር በየጊዜው ያስጭኑላቸው ነበር ። ይልቁንም ማር ሳይቀር ያስጭኑላቸው እንደ ነበር ይነገራል ። ምቾት የትምህርት በር ይዘጋል የሚለው የቀድሞው ፍልስፍና በምንም ሁኔታ ሳያግዳቸው አራቱን ጉባኤያት ተምረው ለሌሎች ለማስተማር የሚያስችል ፍሬያማ ውጤትን ሊያስገኙ ችለዋል ።

አለቃ ምላት "የሁለት ልደት እምነትን" ከቀደሙት ሊቃውንት በተማሩት መሠረት ያስተምሩ ነበር ። ከዚህም የተነሣ በሦስት ልደት እምነት ላይ ያተኩሩ የነበሩት ንጉሥ ሣህለ ሥላሴ ስለ ሁለት ልደት የተጠናከረ አቅዋም የነበራቸው አለቃ ምላትን ከአንኮበር ከተማ አሳድደዋቸዋል ። እንዲያውም "የሁለት ልደትን እምነት የሚከተሉ እኔ በማስተዳድረው ሀገር እንዳይገኙ የሚል ዐዋጅ በዚያ ጊዜ ተነግሮ ስደቱ ከአለቃ ምላት አልፎ ሌሎችንም ሊቃውንት ተመልክቷል ።

ይሁን እንጂ ንጉሥ ሣህለ ሥላሴ በፈጸሙት ስህተት ተጸጽተው አለቃ ምላትና ጓደኞቻቸውን ከተሰደዱበት ሀገር መልሰዋቸዋል ። ከዚህም ጋር ካሣ ይሆናቸው ዘንድ እንዶዶ የተባለውን አገር በማደሪያነት ለአለቃ ምላት እንደሰጡአቸው ይተረካል ።

አለቃ ምላት በዐዋቂነታቸውና በሽምግልናቸው ምክንያት በዘመናቸው የነበሩ ሁለት ተፎካካሪ መሪዎችን አስታርቀዋል ። እነርሱም አፄ ምኒልክና አፄ ዮሐንስ ነበሩ ። አፄ ምኒልክ የአፄ ዮሐንስን የበላይነት ላለመቀበል በወሰኑበትና ወታደራዊ ትጥቃቸውን ባጠናከሩበት ወቅት አለቃ ምላት የደብረ ብርሃንን ካህናት ጨምረው አፄ ዮሐንስንና ንጉሥ ምኒልክን በመሐላና በግዝት አስታርቀዋል ። በሁለቱም ወንድማማቾች መካከል ያለው የኢትዮጵያ ሠራዊት ደም በከንቱ እንዳይፈስና አገር እንዳይጠፋ አድርገዋል ። ይህም የሆነው መጋቢት 18 ቀን 1870 ዓ.ም ዓፄ ዮሐንስ ሸዋን ለመውጋት ከትግሬ መጥተው ወደ መንዝ በደረሱበት ወቅት ነበር ።

ሊቁ ሁለቱን ነገሥታት ባስታረቁበት ወቅት "አንተ እንዳልል ንጉሥ አንቱ እንዳልል ሕፃን" በማለት ስለአፄ ዮሐንስ መናገራቸው በተሰማ ጊዜ አፄ ዮሐንስ አንተ እንዲሉአቸው የፈቀዱላቸው መሆኑ ይነገራል ። ሊቁ የሞቱበት ዓመተ ምሕረት ተመዝግቦ ባይገኝም ዕድሜ ጠግበው መሞታቸው ይተረካል ። አለቃ ምላት በአስታራቂ ሽማግሌነታቸው ብቻ ሳይሆን በቅኔና በመጽሐፍ ሙያቸው ከቀደሙት ኢትዮጵያውያን ሊቃውንት አንዱ በመሆናቸው ታሪካቸው ሕያው ነው ።

አሊቃ አምደ ጽዮን ተሰማ

የቃላት ሰንሰለት በየሐረጉ ስልት ።

ከደጀኔ ዳምጠው መርጊያ

ፊደል

እኔ እሜቴ ፊደል የቋንቋ እናት ፣
የዓለም ብርሃን ነኝ አገናኝ ፍጥረት ፣
የአእምሮ ማስፋፊያ የውቀት መሠረት፣
ድምፅን የማጐላ በሥርዐት ተቀርጾ
እንዲታይ በውነት ፣
ሊናገር አስቦ ሲመሠርት ቃላት ፣
በኔ የሚተባው ልሳነ ሕፃናት ፣
ስለዚህ እወቁኝ ኀላችኁ አንድነት ።
በሰባት ስልቶቼ በሠላሳ ሦስቱ ፣
ሆሄያት ድምጾቼ ሥራቸው ከጥንቱ ፣
ይለዋወጥና ኀሉም በየቤቱ ፣
በልሳን ሀገር ላይ ጸንቷል መሠረቱ ።
ብዙ ልጆች አሉኝ ለዓለም የበቁ ፣
ተስማምተው የኖሩ በሰምና ወርቁ ፣
የዓለም ሕፃናት ከቃላት ልጆቼ
እንዲተዋወቁ ፣
ወደ ትምህርት ቤት ሲሮጡ ዐየኂቸው
ሲነሡ ሲወድቁ ።
ወድቀውም አልቀሩ ከዚያው ደርሰ
ዋል ፣
አሳሳፊው መምህር ሲያስተናብራቸው
ኀሉንም በውል
በጥናት አዳራሽ ገብተው
ተዋውቀዋል ።
ከኔ ልጆች ጋራ ያስተዋወቃቸው ፣
አዳራሹ መምህር አምሮ የተሠራው ፣
ዝናው ባለም ከበብ ገኖ የሚታየው
የጥበብ መፍለቂያ በሰፊው ተሠርቶ ፣
በመምህር አዳራሽ አንጐል ውስጥ
ተዝናንቶ ፣
የሚኖር ዘላለም በሐሳብ ተስፋፍቶ ፣
ዕውቀት እየፋፋ ባገባብ ጐልቶ ፣
ኀሉን የሚያገናኝ አንድነት መሥርቶ ፣
መኖሪያዩ መምህር በውል ተገንብቶ ፣
ያስተባብረዋል ባንድነት ጐትቶ ።
እኔም በበኩሌ ሐረግ ቤት ሠርቼ
ቃላት ልጆቼን
ሰብስቤአቸዋለሁ አንድነት ኀሉን ፣
በልሳን ሀገር ላይ ንብረት ሐሳብን ፣
አስፋፍቶት በማቅረብ ዐረፍተ ነገርን ፣
ግልጥልጥ አድርጌ በማሳየት ኅብሩን ፣
አውርሻቸዋለኹ ሰፊ አንጐል
ርስቴን ።
በጣም ተስፋፍተዋል በሐረግ
ተስበው ፣
ዐረፍተ ነገርን በንባብ አስጊጠው ፣
በድርሰት ሜዳ ውስጥ እሽቅድምድም
ይዘው ፣
እኔ ልቅደም እኔ በመባባል ተግተው ፣
የኔ ልጆች ታሪክ መች ተነግሮ
ያልቃል ፣
እንደነአባይ ምንጭ ዘላለም
ይፈልቃል ።
ስልቱ ተለዋውጦ ሲገናኝ ከሌላው ፣
ቃል ይኾናል ሙሉ ስሜት ያለው ።
ቃሉም ከቃላት ጋር ይተባበርና ፣
ኀኖ ይገናኛል የሰው ሐሳብ ፋና ።
ችቦ አብሩ ሕፃናት ደርሷል
በዓላችኁ ፣
መምህር ስለኾነ ነዋሪ ነው ክብራችሁ።
ባህላችን ነውና በጣም እናክብረው፣
ካያት ከቅድም አያት በውርስ
ያገኘነው ፣
በዓለም ታሪክ ውስጥ መምር ታዋቂ
ነው ።
በዚህ በዓላችን በጣም ደስ ይበለን ፣
በማተሚያ እልፍኝ በፍቅር ሰብስቦን ፣
በገጸ ወረቀት አጉልቶ ያስማማን ፣
መሆኑን እንወቅ ይኀው በዓላችን ።
ስለዚህ ሕፃናት እንተዋወቅ ፣
ስልቱና አግባቤ በውል ይጠንቀቅ ።
የፊደል መገሳና ተግባር ።
የጥበብ መፍለቂያ የውቀት ኀሉ ምንጭ ፣ የምርምር መስኖ ከሆነች ፊደል ፣ በእውነት አዳራሽ አንድነት ኾነን ፣ ዘሯን ሳናፋልስ መርምረን በውል ፣
ተባብረን በትጋት ማጥናት ይገባናል ።
ፊደል ከታወቀች ካንጐል ተዋሕዳ ፣
ከተለመደች ዘሯ ይሟላና ፣ በሰፊው ተዘርታ ፣ ቡቃያዋ ሠምሮ ተኰትኩታ አድጋ ፣ አምሮ ልምላሜዋ አብባና አፍርታ ፣
ምሳሌ በመኾን ለሰው ልጅ በኑሮ
ትተባበርና ፣ በፍቅር ተግባብታ ፣
በልሳን ከተማ ፣ በምላስ መሬት ላይ
ሐረግ ቤትን ሠርታ ፣
በተሟላ ስሜት የቃል አካል ኀና
የምትኖር ተስማምታ ፣
ቋንቋን ትወልድና አንጐልን አግብታ፣
በዓለም ትኖራለች ፍሬዋን አብዝታ ።
ፊደል ከስልቷ ጋር በፍቅር ተሳስራ፣
ኅብር ልብሷን ለብሳ ባንድነት ሀገር ፣
በሐረግ አዳራሽ ስብሰባ ቃላትን ፣
በአግባብ አስማምታ ሠፍና የምትኖር፣
የፈላስፎች ፋና የድምፅመስተዋት ፣

www.ethiopianorthodox.org

የጥበብ ማኀደር ፣
ዕውቀት መንጸርን ባንጉል ዓይን
አቅርባ ፣ ተመልከት እያሉች ዉሉውነት
መርምር ፣
ያቅርብሽ ስንፍና ምክንያት አታብዛ ፣
በትጋት እደር ፣
ጥበብን ፈልጋት ዕውቀትንም እሻ ፣

ብላ የምትመክር ፣
ያንድነት እናት ናት የኅብረት እያት ፣
የነፍቅር ዘመድ የሰላም ባሕር =
ትጋት ትሕትና እውነትም አንድ
ላይ ፣ ፍቅርና ኅብረት ፣
ተጠርተው በክብር ዕውቀት ምሳን

በልተው ከምሪን ቤት ፣
ዙረው ጉበኘተዋል ያለምን ሕዋናት =
በንደዚህ አኳኋን ዕውቀትን ታጋብዞ
የመጣው እንግዳ ባንጉል አዳራሽ ፣
በልቶና ጠጥቶ ረክቶ ሲፍንሸንሽ ፣
ደስ ይለዋል መምር ጥበበኛው ደጋሽ =

ደብዳቤዎች

ክፍል ፩ ብርሩ

የንባቡን አነጋገር እጣጣል በቴፕ ለማዳመጥ የሚፈልጉ ከሆነ በትንግኤ የሚወጣውን የግእዝ ትምህርት በካሤት እየቀረጽን ለመስጠት ዝግጁዎች ነን የካሤቱ ዋጋ ከነትምህርቱ ብር 7. (ሰባት ብር) ብቻ ነው ካሤቱን ራስዎ ይዘው ከመጡና ትምህርቱን ቀርጸን እንድንሰጠዎ ከፈለጉ ደግሞ ለአገልግሎት ብር 2. - (ሁለት ብር) ብቻ ከፍለው ትምህርቱን ማግኘት ይችላሉ = በመጀመሪያ በጌታችን በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ሰላምታዬን አቀርባለሁ

☆☆☆

የትንግኤ መጽሔት ተከታታይ ሆኜ በተለይ የደብዳቤዎችን ዓምድ በመከታተል ብዙ ትምህርቶች በማግኘቴ አዘጋጆችን እያመሰገንሁ በይበልጥ እንድታስፋፉት እጠይቃለሁ =

፩ኛ/ ዮሐንስ ም. 1 ፡ 18 "መችም ቢሆን እግዚአብሔርን ያየው አንድ እንኳ የለም በአባቱ እቅፍ ያለ አንድ ልጅ እርሱ ተረከው" ይላል በሌላ ቦታ ደግሞ እኔን ያየ አብን አይቷል = ይላል ዮሐንስ 14 ፡ 9

፪ኛ/ ዮሐንስ 14 ፡ 24 ላይ "የምትወዱኝስ ከሆናችሁ ከእኔ አብ ይበልጣልና ወደ አብ በመሄዴ ደስ ባላችሁ ነበር" ይላል = ቤተ ክርስቲያናችን ስታስተምረን ግን በምስተ አካላት ዘንድ መበላለጥ እንደ ሌለ ነው = ታዲያ በዚህ ጥቅስ ላይ "አብ ይበልጣል" ለምን ተባለ ?

ወጣት መዝገቡ ገለቱ
ከደብረ አሚን ተክለ ሃይማኖት
ቤ/ክ/ የም.ደ.ግ.ወ.መ.ግ
አ.አ.

ወጣት መዝገቡ ገለቱ ስለጥያቄዎችህ እናመሰግንሃለን = በአንደኛው ጥያቄህ ያቀረብኸው ጥቅስ እግዚአብሔርን በባሕርዩ ማንም እንዳላየው ሊያየውም የሚችል እንደሌለ ነገር ግን በባሕርይ ከእርሱ ጋር እኩል የሆነ ወልድ ብቻ ስለ እርሱ ገልጦ እንደተናገረ ያስረዳል = በዮሐንስ ወንጌል 14 ፡ 9 ላይ ያለው ጥቅስ ደግሞ ወልድ ስለ እግዚአብሔር አብ ያስተማረውን ትምህርት መቀበልና ማመን እንጂ እግዚአብሔርን በመለኮቱ (በባሕርዩ) ማየት መዳሰስና መጨበጥ የማይቻል መሆኑን ይገልጣል = ከዚህም ጋር "አብ በወልድ ወልድም በአብ ህልው" ስለሆነ ወልድን አይቶ የወልድን አምላክነት ማመን አብን ማየትና ማመን ነው = ወልድ በዚህ ዓለም በሥጋ በኖረበት ጊዜ ከአብ ጋር ያለውን የባሕርይ አንድነት እንዲሁም የሥራ አንድነት ብዙ ጊዜ ገልጦ ተናግሯል = ስለዚህ የወልድ ሥራ የአብ ሥራ ስለሆነ ወልድን ያየ አብን እንዳየ ሊያምን ይገባዋል ማለት ነው =

ሁለተኛው ጥያቄህ "ከእኔ አብ ይበልጣል" የሚለው ሀረፍተ ነገር ፡- ወልድ ቅድመ ተዋሕዶ ክብር ያልነበረው ሥጋን መዋሐዱን የሚያስረዳ ነው እንጂ በአምላክነት መበላለጥ የለባቸውም ሆኖም ሥጋ በተዋሕዶተ መለኮት የባሕርይ አምላክ ስለሆነ ክርስቶስ "እሩይ ምስለ አብ" ከአብ ጋራ እኩል ነው "እኔና አብ አንድ ነን" (ዮሐንስ 10 ፡ 30) የሚለውን ተመልከት =

☆☆☆

በመጀመሪያ የጌታችን የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ረድኤት በመጽሔቱ አዘጋጆችና በሥራው ረዳቶች በሆኑት እንዲያድርባችሁ ከልብ እየተመኘሁ ድጋፌን አቀርባለሁ =

በቁጥር 47/73 ነሐሴ ወር በወጣው ትንግኤ መጽሔት ወታደር አራጋው መኩርያ ስለግዕዝ ትምህርት በየወሩ እየታተመ ቢወጣ በሚል መንገድ የጻፉትን በራሴና ይህን ዓላማ በሚመኙ ሁሉ ሐሳቡን እየደገፍኩ

ቀደም ብሎ ብሥራተ ወንጌል ዛሬ አብዮታዊት ኢትዮጵያ ሬዲዮ ጣቢያ ድርጅታችሁ "ግዕዝ በሬዲዮ" በሚል ርዕስ ከመሪጌታ ሩዶ አስረስ ይቀርብ የነበረው ፕሮግራም ብዙዎን እንኳ ባይሆን መጠነኛውን ወጣት ሁሉ የግዕዝ ቋንቋ ተነጋጋሪ በየቤቱ አድርጎት ነበር ብየ ብመልስ ለመልሱ አላፍርበትም =

ስለዚህ ይህ ፕሮግራም ዓምድ ተከፍቶለት ቢወጣ አሁን ካለው የመጽሔት ደንበኛ ይልቅ እጅግ በጣም ከፍ ያለ ደንበኛችን ከማፍራቱም በላይ መጽሔቱንም ተወዳጅ እንደሚያደርገው አልጠረጥርም =

የጠየቅሁትን ድርጅታችሁ ትኩረት ሰጥቶበት በአጭር ጊዜ እንድታቀርቡ በክርስቶስ ስም የሐሳቤን ድርሻ (ድጋፍ) እሰጣለሁ =

የመጽሔቱ ተከታታይ
ዲያቆን ኃ/ ገብርኤል ይትባረክ

ዲያቆን ኃ/ ገብርኤል ስለላኩልን የድጋፍ ደብዳቤ እናመሰግናለን የእርስዎ ተመሳሳይ ብዙ የድጋፍ ደብዳቤዎች ደርሰውናል ስለሆነም ትንግኤ የግእዝ ትምህርቱን ይዞ ወጥቷል =

ምን እንርዳዎ ?

ይህ ዓምድ አንባቢዎች ችግራቸውን የሚገልጹበት ፣ ለችግራቸው መፍትሔ የ .ሰጡበት ፣ ጥያቄና መልስ የሚያቀርቡበት ስለሆነ ምን እንርዳዎ ተብሎ ተሰይሟል =

አዘጋጅ ተስፋ ጥሩነህ
ስልክ ቍጥር 11-66-16
የፖ.ሣ.ቁ. 31-37
አዲስ አበባ

ለትንግኤ መጽሔት የምን እንርዳዎ ዐምድ አዘጋጅ

ከሁሉ አስቀድሜ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ሰላም ለሁላችን ይሁን እያልኩ ከዚህ ቀጥዬ የማቀርባቸውን ጥያቄዎች እንደምታብራሩልኝ በጉጉት እጠባበቃለሁ ።

፩ የኢትዮጵያ ኦ.ተ.ሐ.ድ. በአንዳንድ ስፍራዎች እየተዘዋወረ መንፈሳዊ ፊልሞችን እያቀረበ ለሕዝበ ክርስቲያኑ ለምን እያሳይም ይህንም ያልኩበት ምክንያት ትምህርት ከመስጠቱም በላይ ደህና የገንዘብ ምንጭ ይገኛል ብዬ በማሰብ ነው ።

፪ አንድ ዲያቆን መቅደስ ገብቶ ከመቀደሱ በፊት ምንና ምን ሕጎችን ማክበር እንደሚገባው ጠቀስ ጠቀስ ብታደርጉልኝ =

፫ የቅዳሴ የመውጫና የመግቢያ የተወሰነ የሰዓት ገደብ የለም ወይ ይህንንም ያልኩበት ምክንያት በአንዳንድ ቤተ ክርስቲያን በፈለጉት ሰዓት ገብተው በፈለጉት ሰዓት ስለሚወጡ ነው ።

፬ የመጨረሻው ጥያቄ ከመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ሲሆን ይህም በትንቢተ አሞጽ ውስጥ በምዕራፍ 5 በቁጥር 18 ላይ ያለው ጥቅስ ያልገባኝ ስለሆነ እንድታብራሩልኝ እጠይቃለሁ =

ዲያቆን አዳነ ምትኩ
ይርጋ ዓለም
ሲዳሞ

ዲያቆን አዳነ ምትኩ ጥያቄዎ እንደሚከተለው ተመልሷል = ስለአንደኛው ጥያቄ ፣ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ሐዋርያዊ ድርጅት ይህንኑ በመረዳት ተዘዋዋሪ የፊልም ፕሮጀክቶችን ለማቋቋም ዝግጅቱ እየተጠናቀቀ ነው ። ስለ ገንዘብ ምንጭነቱ እንኳ ምናልባት በነፃ ሊታይ ወይም ሊከፈልበት ስለሚችል ሁኔታው ሲቀጥል ሊታወቅ ይችላል በሌላ በኩል ገንዘብ ይከፈል ቢባልም ምንአልባት ከወጪ ቀሪው ሊያንስ ስለሚችል ለሁሉም ሥራው ሲጀመር ይገመገማልና በዚሁ የሚጀመርበትን ጊዜ እንዲጠባበቁ መልእክታችንን እናስተላልፋለን ።

ለሁለተኛው ጥያቄ ደግሞ አንድ ዲያቆን ቤተ መቅደስ ገብቶ ከመቀደሱ በፊት ምንና ምን ሕጎችን ማክበር አለበት ? ለሚለው አንድ ዲያቆን በመጀመሪያ የቤተ ክርስቲያንን ሥርዓት ማጥናት ሲኖርበት ፣ ሥርዓተ ቅዳሴንም ጠንቅቆ ማወቅ አለበት ከዚህም ጋር ከቅዳሴው በፊትም ሆነ በኋላም የሚደረሱ የጸሎት ዓይነቶችን ማወቅ ይኖርበታል ።

እንዲሁም በመጀመሪያይቱ የሐዋርያው የጳውሎስ መልክት ወደጢሞቴዎስ ስለዲያቆናት የተጻፈውን ጠንቅቆ መጠበቅ አለበት ። ቃሉም እንዲህ የሚለው ነው ፡ « እንዲሁም ዲያቆናት ጭምቶች ፣ በሁለት ቃል የማይናገሩ ለብዙ ወይን ጠጅ የማይጐመጁ ። ነውረኛ ረብ የማይወዱ ፣ በንጹሕ ህሊና የሃይማኖትን ምሥጢር የሚይዙ ሊሆኑ ይገባቸዋል ። እነዚህም ደግሞ አስቀድመው የተፈተኑ ። ከዚያም በኋላ ያለ ነቀፋ ቢሆኑ በዲቁና ሥራ ያገልግሉ ይላል ። 1ኛ ጢሞ 3 ፡ 8 - 13።

ስለዚህም ከላይ እንደተገለጸው ለዲቁና አገልግሎት ሥራ ተፈትነው ብቁ ሆነው ሲገኙ በዲቁና ሊሾሙ ይገባል እንጂ እንዲያው በደፈናው ሰብስቦ ዲቁና መሾም ለንጹሕ አገልግሎቱ እንቅፋት እንዳይሆን ጥንቃቄ ሊደረግ ይገባል ።

ሐዋርያትም ከላይ ለጢሞቴዎስ በተላከው መልእክት እንደተገለጸው ስለ ቤተ ክርስቲያን አገልጋዮች ከኤጲስ ቆጶስ እስከ አናጉንስጢስ ድረስ ላሉ ሁሉ በሲኖዶስ ወስነው ልዩ ልዩ ትእዛዛትን አስተላልፈዋል ይህንንም የሐዋርያት ሲኖዶስ ደህና አድርጐ ያብራራዋል ለምሳሌ ያህልም አንዳንዶቹን ትዕዛዛትን ብንጠቅስ

ትዕዛዝ 30

ማንኛውም ኤጲስ ቆጶስም ሆነ ቄስ ወይም ዲያቆን በቤተ ክርስቲያን ንብረት ፍጹም ታማኝ መሆን አለበት ።

ትእዛዝ 31

ማንኛውም ካህን ከኤጲስ ቆጶስ እስከ አናጉንስጢስ ድረስ በፈዝና ቧልት ፣ በዓለማዊ ጨዋታና ጭፈራ ተሳታፊ አይሁን ።

ትዕዛዝ 32

ካህን ዲያቆንም ሆነ ቄስ በዝሙት ቢያዝ ከቤተ ክርስቲያን ይወገድ

ትዕዛዝ 42

ኤጲስ ቆጶስ ፣ ቄስ ወይም ዲያቆን ሰውን በመፍራት ክርስቶስን ቢክድ ከቤተ ክርስቲያን አገልግሎት ይወገድ ንስሐ ቢገባ ግን እንደምእመናን ቆጥ

www.ethiopianorthodox.org

ረው ይቀበሉት እንጂ ኤጲስ ቆጶስም ሆነ ቄስ፣ ወይም ዲያቆን በካህንነት አገ ልግሎት አይቀበሉት ። በትዕዛዝ 41 ላይ የተገለጸው ሌላው መልክት ደግሞ ዲያቆናት ለኤጲስ ቆጶሱ ለቄሱ ፍጹም ታዛዦች በየዋሃት የሚመላለሱ መሆን ሲኖርባቸው ፣ እንዲሁም የምዕመናንን ችግር እየተረዱ ለኤጲስ ቆጶሱም ሆነ ለካህኑ መንገር አለባቸው ሊቀ ካህና ቱም ሆነ ኤጲስ ቆጶሱ ምዕመናኑን በሚ ጎበኝበት ጊዜ ምዕመናኑ ለንስሐ ተዘጋ ጅተው ይገኛሉና ይላል ። ትዕዛዝ 43 - 44 - 45 እንደሚለው ደግሞ የቤተ ክር ስቲያን አገልጋዮች ማንኛውንም ኅቡዕ ምስጢር መጠበቅ በክብር መያዝ እንደ ሚገባቸው ከመግለጹም በላይ እንዲሁም በክህነት ሥራ የተሰማሩ ሁሉ በየዕለቱ ወደ መንበረ ኤጲስ ቆጶስ በመቅረብ ከሌ ለም በሚገባው ቦታ እየተሰበሰቡ ስለቤተ ክርስቲያን አገልግሎት የሚሰ ጡትን ትዕዛዛት መቀበል ከዚያም በኋላ ወደ የዕለት ተግባራቸው መሠማ ራት አለባቸው ይላልና ዲያቆናትም ከላይ የተገለጹትንና ያልተገለጹትን የ ሲኖዶስ ትዕዛዛት ጠንቅቆ መጠበቅ አለባቸው ።

ስለሶስተኛው ጥያቄ የቅዳሴ መግ ቢያ ሰዓት በየአብያተ ክርስቲያናቱ ስን መለከተው የተለያየ ሆኖ እናገኘዋለን ለምሳሌ እሁድ በአንዱ ቤተ ክርስቲ ያን በ12 ሰዓት ቅዳሴ ሲገቡ በሌላው ደግሞ በአንድ ሰዓት ሲገቡ ደወሉ ሲያስ ተጋባ ይሰማል ። እንዲሁም በአዘቦቱ ቀን ማለትም ጾም ባልሆነበት ቀን በአ ንዳንድ አብያተ ክርስቲያናት ጥዋት ሲቀደስ በአንዳንድ አብያተ ክርስቲያ ናት ደግሞ ውለው ይቀድሳሉ ። ይህ ሁሉ በአንዲት ቤተ ክርስቲያን ሊፈጸም የማ ይገባ ሥርዓት ነው ። ቤተ ክርስቲያን አንዲት ስትሆን ሥርዓቱዋም አንድ መሆን አለበት ።

ይህንኑ ጉዳይ በሚመለከት ረገድ የቤተ ክርስቲያኒቱ ጉባኤ አንድ ዓይ ነት ሥርዓት እንዲኖር ብዙ ጊዜ ጥረት ቢያደርግም አንዳንድ ወግ አጥባቂ አለ ቆችና ገበዞች ውሳኔው ፍጻሜ እንዳያ ገኝ ስለሚያደርጉ ጥረቱ ሁሉ ከፍጻሜ ሳይደርስ ይቀራል ።

ስለዚህ ወደፊትም ቅዱስ ሲኖዶሱ የቅዳሴ መግቢያና መውጫ ሰዓትን ወስኖ ጥብቅ ቁጥጥር ካላደረገ ሁኔታው የአንዱዋን ቤተ ክርስቲያን ሥርዓት የሚከፋፍል ስለሆነ ቢታሰብበት መል ካም ነው ። በትንቢተ አሞፅ በምዕራፍ 5 ቁጥር 18 ነቢዩ አሞፅ የእግዚአብሔር ቀን ሲል ስለፍርድ ቀን ያመለክታል ፣ በአሞፅ ዘመን የነበሩ በእግዚአብሔር የማያምኑ ሕዝቦች "የእግዚአብሔር ቀን ደርሶመቼአይተነው»እያሉ ይናገሩ ስለነበር ነቢዩ እንዲህ ሲል ያስጠነቅቃ ቸዋል ። የእግዚአብሔር ቀን ያፍርድ ቀን ነው ።

ለእናንተ ለማታምኑ ጨለማ እንጂ ብርሃን አይደለም ። መቅሰፍት እንጂ ሰላም አይደለም ።

ስለዚህ ከመከራ ወደ መከራ ትዘዋ ወራላችሁ እንጂ ሳታምኑ የእግዚአብ ሔርን ቀን ብትመኙ ዕረፍት የላች ሁም ።

ለምሳሌ ይላል ነቢዩ አሞፅ ፣ "አንድ ሰው በጫካ ሲሄድ አንበሳ አገኘው ሮጠና ከአንበሳው አመለጠ ቀጥሎም ድብ አገኘው ከድቡ አምልጦ እቤቱ ገባ ። በቤቱም ውስጥ ግድግዳውን ተደ ግፎ አርፎ ሳለ ከጣሪያ ዘልቆ ዕባብ ነደ ፈው" ። የዚህም ትርጓሜ እናንተም በዚህ ዓለም ሳላችሁ የእስራኤል ነገሥ ታት አስጨነቋችሁ ከእነርሱ ሸሽታ ችሁ ወደሶርያ ብትገቡም ሶርያውያን የበለጠ ረገጧችሁ ከዚያም አሶራውያን ማረኳችሁ በማለት ያብራራዋል የእግ ዚአብሔርን ቀን ያለእምነት ብትመኙ መልካም አይሆንላችሁም ማለቱ ነው። የእግዚአብሔርን የፍርድ ቀን የሚጠብ ቋት መልካም የሠሩ እንጂ ክፉ የሠሩ መናፈቃቸው ከክፉ ወደክፉ ለመዘዋ ወር ነው ።

ትምህርተ ግእዝ ፤

ከገጽ ፱ የዞረ

ይችላሉ ። እርግጥ ፊደል መወጠር አያ ዳግትም ። ግን ዛሬ በሀገራችን ብዙ የም ንሠራውና የሚጠበቅብን ልዩ ልዩ ኃላ ፊነት ስለ አለ ፊደል ለመቅረፅ ብንፈል ግ ወደፊት ሁለት እርምጃ የተራመድ ነውን ያህል ወደ ኋላ አራት እርምጃ እ ንመለሳለን ።

ስለዚህ የግእዝ ፊደል አሁን ባለው ይዞታ ለዛሬዋ ለአዲሲቱ ኢትዮጵያ ለዕ ድገቷም ለልማቷም ጠቃሚ የሚሆን ይመስለኛል ።

ከዚህ ሌላ ግእዝ ሰፊ ቋንቋ እንደመ ሆኑ መጠን ብዙ ባዕዳን ቃላትን መተር ጐም እንደሚያስችል በቤተ ትምህርት ዘላዕለ ኩሉ በዩኒቨርስቲ ሊቃውንት ዘንድ ተገምቷል ግምት ብቻ አይደለም "ሚ ተሞክሯል ለምሳሌ በባዕድ ቃል "ሚ ልክ ዌይ" የሚባለውን ወደራሳችን ቋ ንቋ ሲተረጐም "ፍኖተ ሀሊብ፣" ማይ ክሮስኮፕ" የሚለውን መቅርበ ኮከብ ቴፕሪኮርደርን" መዝገበ ድምፅ ቴሌቪ ዥንን ድምፀ እራይ "አርኪኦሎጅ" የ ሚለውን ልበ ምድር «ግራቪት» የሚ ለውን ስህበተ ምድር "ማግኔት" የተባ ለውን ምስህበ ብርት "አይዲኦሎጂ" የሚለውን ርእዩት እየተባለ ለመተር ጐም ተጀምሮአል ። እንግዲህ እነዚህን ቃላት ስንመለከት ሁሉም የግእዝ ቃ ላት ናቸው በዚህ አንፃር ግእዝ ከፊደሉ ሌላ በዚህ ዓይነት ለብሔረ ኢትዮጵያ ይጠቅማል ። ሌላም ልናስታውሰው የ ሚገባን ነገር አለ ። ቋንቋን የሚፈጥረ ው ሥራ እንጂ የቃላት መጋጠም ብቻ አ ይደለም አንድ እንግዳ ነገር ይሠራና እስኪ ስም አጥቶ ይቅር? ሥራ ካለ ቋን ቋ አለ ሥራ ከሌለ ቋንቋ የለም ዛሬ በዓ ለም ላይ ያሉ አዳዲስ ዕቃዎችና መሣሪ ያዎች ሁሉ ከመሠራታቸው በፊት ስም አልነበራቸውም ። ከተሠሩ በኋላ ግን ግብራቸውንና ሁኔታቸውን የሚገልጥ ስም ተፈጠረላቸው ። ለምሳሌ አንድ ልጅ ከመወለዱ በፊት ስለ ስሙ የሚ ጨነቁ ሰዎች ቢኖሩ ሞኞች ናቸው ከ ተወለደ በኋላ እንኳ ትንሽ ከፍ ሳይል ብዙ ወላጆች ስለ ስሙ አይጨነቁም ማሞ ቾቾ ጬሎ በማለት ይጠሩታል ግን ከፍ ሲል ጠባዩን የሚገልጥ ስም ያ ወጡለታል ።

ስለዚህ ቋንቋ የሚያድገውና የሚስ ፋፋው ሥራ ሲሠራበት ነው ። ግን በ አሹሙርና አግቦ የስድብ ፣ የቀልድና የዘፈን ግጥሞች ሲደረደሩበትና ሲራቀ ቁበት ቢውል ከዎፍ ቋንቋ የበለጠ ፍሬ አይኖረውም ። እርግጥ ሥራን ለመሥ ራት መግባቢያ ይሆን ዘንድ ቋንቋ ያስፈ ልጋል ። እንግዲህ ይህን እንተውና ወደ ግእዝ ቋንቋችን እንመልከት ግእዝ በፊደልም በቃላት ስፋትም ምን ዓይነ ት ጥቅም እንዳለው ለማወቅ እንችል ዘ ንድ የትምህርቱን ጥናት ለግእዝ አፍቃ ሪዎች እንዲሁም ግእዝን ማወቅ ለሚ ፈልጉ ሁሉ ትንሣኤ የመጀመሪያ ትም ህርቱን ይዞ ወጥቶአል ።

ትምህርት አሐዱ - ትምህርት

አንድ

ተውላጠ አስማት /መራህያን - የስሞች ልዋጮች /መሪዎች

ነጠላ	ብዙ
አነ - እኔ	ንሕነ - እኛ
አንተ - አንተ	አንትሙ /ተባ/እና ንተ
አንቲ - አንቺ	አንተን አን-"
ውእቱ - እርሱ	ውእቶሙ /እሙን ቱ - እነርሱ
ይእቲ - እርስዋ	ውእቶን /እማንቱ"

አናቅጸ ከዊን - / **የመሆን ግሦች**

ነጠላ	ብዙ
ውእቱ - ነኝ	እሙንቱ /ተባ - ነን
ውእቱ - ነህ	እማንቱ - አን - "
ውእቱ - ነሽ	ውእቱ 3ተባ -አን/ -ናችሁ
ውእቱ - ነው	እሙንቱ /ተባ/ ናቸው
ይእቲ - ናት	እማንቱ አን /አን ናቸው

ዐረፍተ ነገር

ነጠላ

አነ ውእቱ	እኔ ነኝ
አንተ ውእቱ	አንተ ነህ
አንቲ ውእቱ	አንቺ ነሽ
ውእቱ ሖረ	እርሱ ሄደ

ይእቲ ይእቲ - እርስዋ ናት

ይእቲ ሖረት - እርስዋ ሄደች

ብዙ

ንሕነ እሙንቱ /ተባ3 - እኛ ነን

ንሕነ እማንቱ /አን/ - እኛ ነን

አንትሙ ውእቱ /ተባ/ - እናንተ ናችሁ

ውእቶን እማንቱ /ተባ/ - እነርሱ ናቸው

ውእቶን እማንቱ አን - እነርሱ ናቸው

መዘክር **ማሳሰቢያ**

በሦስተኛ መደብ በባለቤትነት የተነገ ሩት ተውላጠ ስሞች እንደገና የመሆን ግሥ ሆነው እንደ ገቡ ተመልከተናል በሚቀጥለው እትም ደግሞ በአንደኛና በሁለተኛ መደብ በባለቤትነት የተነገ ሩት ቃላት የመሆን ግሥ ሆነው እንደ ሚነገሩ እንጽፋለን ።

ማ ሳ ሰ ቢ ያ ፤

1. ከመስከረም ወር 1974 ዓ/ም ጀምሮ ማንኛውም በጎ አድራጊ ድርጅት፣ ቤት ሰብ ወይም ግለሰብ ለድርጅታችን አስፈላጊውን ወጪ ይኸውም በወር ብር 24.00 ሂሣብ ከፍሎ በስሙ አንድ እጓለ ማውታ ወይም ችግረኛ ሕፃን ለማሳደግ ፈቃደኛ ከሆነ ጥያቄውን በመልእክት ሣጥን ቁጥር 30269 በስልክ ቁጥር 124261 አዲስ አበባ ቢያቀርብ የምንቀበል መሆኑን

እናሳስባለን ።

የሕፃናት አስተዳደር ጉባኤ ።

www.ethiopianorthodox.org

የሴቶች ዓምድ

አዘጋጅ ብርሃን ተድላ

የእናቶች ምሳሌነት

ቤት የሰው ልጆች በማሕበርም ሆነ በብቸኝነት እንዲኖሩበት የሚሠራ መጠለያ ነው ። ሆኖም ቤት ሰዎች በብቸኝነት ከሚኖሩበት ይልቅ በቤተሰብ ደረጃ ሲኖሩበት ቤቱ ያምራል ይደምቃልም ባልና ሚስት ቤተሰብም በመተባበር የሚኖሩበት ቤት የፍቅርና የደስታ መገኛ ይሆናል ።

ባልና ቤተሰብ ብቻ የሚኖሩበት ቤት ማለትም ሚስት (እናት) የሌለችበት ከሆነ ግን ሴት የሌለችበት ቤት ስለሚሆን የተሟላ ነው ለማለት አይቻልም ምክንያቱም አንድ መኪና ያለእጀታ ወይም ያለ ኤሌክትሪክ ሞተር ልትንቀሳቀስ እንደማትችል ሁሉ እናትም ለአንድ ቤት አስፈላጊ የሆነውን ጉልበቷን የምታበረክት ለቤት የኤሌክትሪክ ሞተር ናት ።

ባልና ሚስት ለአንድ ቤት ጣራና ምሰሶ ናቸው ጣራ ያለ ምሰሶ ምሰሶም ያለጣራ ሊቆምእንደማይችል ሁሉ ቤትም ያለ ሴት አያምርም ።

ሴት የሴትነት ሙያን ፣ ፍቅርን ፣ መረዳዳትን ፣ ትህትናን ፣ እምነትን ፣ ሥራ ወዳድነትን ትጋትንና ትዕግሥትን ፣ መሠረት አድርጋ ባሏንና ቤተሰቦችዋን ለመደገፍ ስትል ማንኛውንም አቅሟ የሚችለውን ሥራ የመሥራት ሃላፊነትና ግዴታ አለባት ።

ይህች በፀጥታና በትዕግሥት የምትሠራው እናትም ቤተሰብዋን በደስታ ለመምራት ትችላለች በሥራዋ ሁሉንም ታስደስታለች እንክብካቤዋ ፣ ሠራተኛነትዋና ጥሩ ጠባይዋ ሕይወትን ፣ ሰላምና አንድነትን ለቤቱ ይሰጣል ።

አባትና ልጆች ሁልጊዜ ከሥራ ወይም ከጨዋታ ለመዝናናትና አዲስ ጉልበት ለማግኘት ወደቤት ይሮጣሉ ። እቤታቸው ደርሰው ከዚች ከመልካሟ እናት ጋር ተገናኝተው ለመወያየት ይቸኩላሉ ደርሰውም ይወያያሉ ። ነገር ግን እቤት ያለችው እናት አስተዋይ ጭዋ ስትሆን ነው እንጂ በስም እናት ተብላ በተቀመጠችው ሁሉ አይደለም ጨቅጫቃዋና ቤቷን በደንብ ከማትይዘው እናት ጋር እንኳንስ ሊወያዩና እስኪገናኙም ሊቸኩሉ ቀርቶ ቤተሰቦቹ የትም ሲዞሩ ውለው ማታ ለመኝታ ቢገቡ እንኳን ሞት እየመሰላቸው ነው ።

ይሁን እንጂ እናት የቤቱ ጥሩ እረኛ ለመሆን የእርሷ ድካም ብቻ ሳይሆን የአባት የልጆችና የሠራተኞች ድጋፍ ያስፈልጋታል ።

እናት ሁልጊዜ ለምታከናውናቸው ሥራዎች ጭምት ፣ ሰዓት አክባሪና የማትሰለች መሆን አለባት በአጠቃላይ ብሩህ ኑሮ በቀላሉ የመረዳት ችሎታ እንዲኖራት ያስፈልጋል ። ቤቱን በሃላፊነት ለመጠበቅ ሙሉ እምነት እንዲኖራት ያስፈልጋል ። እናት እምቢተኛ ሃኬተኛ ግዴለሽና በቀላሉ የምትበሳጭ ከሆነ ቤቱ የእግዚአብሔር ቤት መሆኑ ቀርቶ የአጋንንት ይሆናል ። ሰላም ፣ ፍቅር ፣ መግባባት ከዛ ቤት ፈጽሞ ይጠፋል ። ይህ እንዳይሆን ግን ብልህ እናት ማስተዋል ይኖርባታል የቀሩትም የቤተሰብ አባላት እናታቸውን ለመርዳት ያላቸው ፍላጎት ግንኙነትና የአቀራረብ ሁኔታ በጣም ግልጽ መሆን አለበት ። እንዲህ ከሆነ ቤቱ ሁልጊዜ የደስታ ቤት ይሆናል ።

በቤት ውስጥ አባትና እናት የቤተሰቡ ሕግ ደንጋጊ በመሆናቸው ሕጉን ራሳቸው ጠብቀው ቤተሰቡም በሥርዓት እንዲመሩ ያደርጋሉ ። አባት ቤተሰቡ ታማኞች ትዕግሥተኞች ደፋሮች ትጉሆችና ጠቃሚዎች እንዲሆኑ እርሱ ራሱ ጥሩ አርዓያ ሆኖ ማሳየት ግዴታው ነው ።

አባት ፣ ባለቤቱን ሞራል በመስጠት በመርዳትና ቤቱን በመሥራት የሚያደርገው የሥራ ተሳትፎ ባለቤቱ የምትሠራቸው ሥራዎች ግባቸውን እንዲመቱ ትልቅ ድጋፍ ይሆናታል ።

እናት ከእግዚአብሔርም ሆነ ከባለቤቷ ጋር የሚኖራት የቅርብ ግንኙነት ሊመዘን የሚችለው ከቤተሰቦችዋ ጋር በሚኖራት ተግባቢትነና ፍቅር መጠን ነው ። አስተዳደር አዋቂና ከቤተሰቦችዋ ጋር በሰላም በፍቅር የምትኖር ከሆነች ከእግዚአብሔርም ጋር የቅርብ ግንኙነት ልታደርግ ትችላለች እናትና አባት አንድ አካል የሆኑ ቤቱን በእኩልነት የሚያስተዳድሩ ናቸው የቤቱ ርዕስ ሊሆን የሚችለው ግን ፈጣሪ የሆነው አንድ እግዚአብሔር ብቻ ነው እግዚአብሔርን እንደመሪያቸው አድርገው የተቀበሉ ቤተሰቦች የተባረኩ ናቸው ። መልካም ቤት ስሙን እንደጠበቀ ሊኖር የሚችለውም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የሰጣቸውን ትእዛዞች በደንብ አክብረው ሲገኙ ነው ትእዛዙ ተከብሮ በሚኖርበት ቤተሰቦች መካከል ዘልዓለም ደስታ አይለያቸውም ሁልጊዜም የእምነት መመሪያቸው መሆን ያለበት « ሰዎች ለአንተ ሊያደርጉልህ የምትፈልገውን አንተም ለእነርሱ እንደዚሁ አድርግላቸው» የሚለው ነው ይህንን እምነት መከተል ከጉዳት

ና ከብስጭት ያድናል ።

ወላጆች ሕፃናትን በሥነ ሥርዓት ቀጥቶ ለማሳደግ እንዲችሉ በመጀመሪያ የህፃናትን ሥነ አእምሮ ማወቅ ይጠቅማቸዋል የህፃናትን ፀባይ ካወቁ ልጆቻቸውን ለማሳደግ የሚያደርጉት ጥረት ውጤት ያለው ይሆናል ።

የሕፃናትን ሥነ አእምሮ (ሳይኮሎጂ) ማወቅና መመራመር ወላጆችን ከመጥቀሙም ሌላ የነገ ተተኪዎችን ኰትኩቶ ማሳደግና ኃላፊነትን መወጣት ነው ።

ወላጆች ሕፃናትን ማስተማር ከመጀመራቸው በፊት ህፃናት ምን እንደሚፈልጉ በመጀመሪያ ስለ ጠባያቸው ማወቅ አለባቸው በዚህም ጥሩ መምህራን ይወጣቸዋል ። ልጆቻቸውንም መምራት ይችላሉ ማለት ነው ። ህፃናት በቤታቸው ውስጥ ከተዝናኑና ነፃነት ካገኙ ከቤት ውጭ በሚሆኑበት ጊዜ ላያስቸግሯቸው ይችላሉ ። ቤቱ ደስ የሚልና ንፁህ በውስጡም አስፈላጊ ነገሮች በሙሉ የሚገኙበት ከሆነ ከቤት ውጭ የሚያገኙት ነገር ሁሉ አዲስ ላይሆንባቸው ስለሚችል ችግር አይፈጥሩም ቤቱ መጥፎና ቆሻሻ ከሆነ ግን ሁልጊዜ የሚታያቸው ወደውጭ ወጥቶ ጥሩ ቤቶችንና ነገሮችን ማየትና መደሰት ስለሆነ ብዙ ችግር ሊፈጥሩ ይችላሉ ። ሕፃናት ከዚህ መጥፎ አስተሳሰብ እንዲርቁ ጥረት ማድረግና ጥሩ ቤትና ኑሮ ወዳላቸው ጓደኞቻቸው ዘንድ ሄደው መደሰት የሚችሉበትን መንገድ መፈለግ የወላጆች ፋንታ ነው ።

ከላይ የተጠቀሱትን ውጤቶች ለማግኘት ወላጆች በሰላምና በደስታ በመኖር ጥሩ ምሳሌነት ስለሚጠበቅባቸው ከህፃናት ፊት ምንም ዓይነት መጥፎ ሥራ መሥራት የለባቸውም ሕፃናት የቤታቸውን ባህል ያጠናሉ ። በቤቱ ውስጥ ሲሠራ ያዩትን ሁሉ ለመሥራት ይሞክራሉ ሁልጊዜ የሚታያቸው በህፃንነታቸው ሲሠራ ያዩት የነበረውን ታሪክ ስለሆነ በዚህ በኩል በደል እንዳይደርስባቸው ጥንቃቄ ማድረግ ይገባል ። በቤታቸው ውስጥ ሥነ ሥርዓት የሌላቸው ሕፃናት በውጭም ሁልጊዜ የሚታያቸው መጥፎ ሥራ ነው ።

በሌላ በኩል ደግሞ ወላጆች በመቆጣጠር ረገድ ከልክ ያለፈ ቁጥጥር ከማድረግ መቆጠብ አለባቸው እንዲህ ከሆነ ውጤቱ መጥፎ ይሆናል ።

ጥሩ ጠባይ ያለው ቤት ለተመልካችም ሆነ ለቤተሰቡ ደስታን ይሰጣል የዚህ ዓይነቱን አመራርና ጠባይ ያለው ቤት ለተመልካችም ሆነ ለቤተሰቡ ደስታን ይሰጣል የዚህ ዓይነቱን አመራርና ጠባይ ያለው ቤት በህፃናት በኩል ተፈላጊና ዓይነተኛ ነው ። ግሩም ጨዋታና ጠባይ ያለው ቤት ለሚያድጉ ሕፃናት በጣም አስፈላጊ ነው ወላጆች በዚህ ዓለም ልጆቻቸውን ትተው በሞት በሚያልፉበት ጊዜ ልጆች ወላጆቻቸው በዓለም ላይ ከነርሱ ጋር በነበሩበት ጊዜ ያስተማሩዋቸውን ትምህርት ትዝ እያላቸው ጠንካራ ሞራል በማግኘት የዓለሙን ኑሮ በትዝታ ይያያዙታል ።

ስለዚህ ወላጆች በቤታቸው በየቀኑ ለሚሠሩዋቸው ሥራዎች ጭምቶችና ጥንቁቆች ላይሆኑ ይችላሉ ። ነገር ግን ወላጆች በተቻለ መጠን በየቀኑ ለሚሠሯቸው ሥራዎች ሁሉ ጭምቶችና ጥንቁቆች በመሆን ከጊዜው የአኗኗር ሁኔታ ጋር በመተዋወቅ መራመድ አለባቸው እንደዚሁ ከአደረጉ ልጆቻቸው በአቀዩአቸው ዘመናዊ ባህልና በሰጡዋቸው ትምህርት በመደሰት በህይወታቸው ዘመን በሙሉ ወላጆቻቸውን ሲያመሰግኗቸው ይኖራሉ ። ስለዚህ ወላጆች ልጆቻቸውን በጥሩ ሁኔታ እንዲያሳድጉ መጣር ግዴታቸው መሆን አለበት ።

www.ethiopianorthodox.org

መስቀል

በአዲስ ወር በአዲስ ዓመት
መስከረም ተቆጥሮ በአሥራ ሰባት
ክርስቲያኖች አላቸው የሚያስቡበት ፤
በልባቸው ሥለው ያስቀመጡት ፤
ከሁሉም አብልጠው የሚያዩት
በጐልጎታ የተከፈለበት ዕዳችን ፤
መስቀል መመኪያችን
አለው ልዩ ትርጉም በሕይወታችን ።
የኢየሱስ መስቀል ከተቀበረበት

የወጣበት
መስከረም አሥራ ሰባት ለእኛ ልዩ ናት
ከክብርም ክብር ያላት ዕለት ናት

የመስቀል ምስጢሩ ፤
እንዲህ ነበር ጥንተ ነገሩ
አዳም በኃጢአት ወድቆ በነበረበት ፤
እጅ እግሩ ታስሮ በሰንሰለት ፤
ዕዳ ውስጥ ገብቶ ተነክሮበት ፤
ይህንን ዕዳ አዳም መክፈል ተስኖት ፤
ሰው በጉልበቱ ነፃ መውጣት አቅቶት ፤
በኃጢአቱ የመጣበት ዕዳ ከብዶት ፤
መላወስ መንቀሳቀስ ተስኖት ፤
ነፃ የሚያወጣው በማጣቱ

በጣዕር ሆኖ ሲታትት ፤
ማንም አልነበረ የደረሰለት ፤
ሁሉም ባለዕዳ ሆኖ የራሱን ዕዳ እንኳ
መቻል አቅቶት
ፍጡርም እኮ ፍጡርን እያድን ፤
አምላክ ካልመጣ ካልሆነው መድህን
እንዲያ ሲኖር በመከራ ፤ በስቃቀን ፤
በው እሪ ካላለ ካልጠራ ካልፈለገ
ረዳቱን ።
እንዲያው ዝም ብሎ በዉለማ ሕይወት
ውስጥ ሲብከነከን
አምላክ ተሰቅሎ ሊያድነው ፤
በሞቱ ነፃ ሊያወጣው ፤
ከእሥር ሊፈታው ፤
መጥቶ ወደ ምድር እርሱው ፈለገው
አዳም ና ወደ እኔ ላድንህ እያለው
የጥልን ግድግዳ በሥጋው አፈረሰ ፤
በመስቀል ላይ ሞቶ ጽድቅን ለልጆቹ
አወረሰ ።
እኛንም በዚህ ዘመን ያለነውን ፤
በሞቱ ከመርገም ነፃ አደረገን ።
እርይ እልል እረፍት አገኘን ፤
በመስቀሉ ከእግዚአብሔር ታረቅን ።

በመስቀሉ ደኅንነትን ፤ ሰላምን አገኘን
ዕዳችን ተከፈለ በመስቀል ላይ
ድል አገኘን ከመስቀል ላይ
እሰይ እልል ነፃ ወጣን ፤

በክርስቶስ መስቀል ከሕግ እስራት
ተፈታን ።
ድል ተነሣ ጠላታችን በመስቀል ላይ ፤
ሰላም ተገኘ ከመስቀል ላይ ፤
እሰይ እልል ነፃ ወጣን ፤
በክርስቶስ መስቀል ድል ኃይል
አገኘን
የኢየሱስ ደም የፈሰሰበት ፤
መስቀል ነው ለእኛ መድሀኒት ፤
መስቀል ነው ለእኛ ትምክህት
ሞት ሆይ መውጊያህ የታለ?
ሲኦል ሆይ ድል መንግትህ የታለ?
በቀራንዮ የኢየሱስ ስቅለት ፤
ድል አስገኘልን ላመንበት ።
ክርስቶስ ስለ ዓለም ከተሰቀለበት
ከመስቀሉ ሌላ የለንም ትምክህት ።
ከአስፋው በቀለ

ቸር ነውና እግዚአብሔርን አመስግኑ

መዝሙር ፻፭ ። (፻፮)

፩፥ ሃሌ ሉያ ፤
ቸር ነውና ፥ ምሕረቱም ለዘላለም ነውና ፥
እግዚአብሔርን አመስግኑ ።
፪፥ የእግዚአብሔርን ኃይል ማን ይናገ
ራል ?
ምስጋናውንስ ሁሉ ማን ያሰማል ?
፫፥ ፍርድን የሚጠብቁ ፥
ጽድቅንም ሁልጊዜ የሚያደርጉ ምስጉኖች
ናቸው ።
፬፥ አቤቱ ፥ በሕዝብህ ምሕረት አስበን ፤
በመድኃኒትህም ጐብኘን ፤
፭፥ የመረጥሃቸውን በጎነት እናይ ዘንድ ፥
በሕዝብህም ደስታ ደስ ይለን ዘንድ ፥
ከርስትህም ጋር እንከብር ዘንድ ።
፮፥ ከአባቶቻችን ጋር ኃጢአት ሠራን ፤
ዐመፅንም ፤ በደልንም ።
፯፥ አባቶቻችን በግብጽ ሳሉ ተአምራትህን
አላስተዋሉም ፤
የምሕረትህንም ብዛት አላሰቡም ፤
በኤርትራ ባሕር በሄዱ ጊዜ ዐመፁብህ ።
፰፥ ኃይሉን ግን ለማስታወቅ
ስለ ስሙ አዳናቸው ።
፱፥ የኤርትራንም ባሕር ገሠጸ ፥ እርሱም ደረቀ ፤
እንደ ምድረ በዳ በጥልቅ መራቸው ።
፲፥ ከሚጠሉአቸውም እጅ አዳናቸው ፤
ከጠላትም እጅ ተቤዣቸው ።
፲፩፥ ያሳድዱአቸውንም ውኃ ደፈናቸው ፤
ከእነርሱም አንድ አልቀረም ።
፲፪፥ በዚያን ጊዜ በቃሉ አመኑ ፤
ምስጋናውንም ዘመሩ ።

እስራኤል በቅዱስ ሚካኤል ተራዳኢነት ኤርትራን ሲሻገሩ ግብጻውያን እንደሰጠሙ።
የእግዚ አብሔር መልአክ(ቅ/ሚካኤል)በእስራኤል ሠራዊት ፊት ይሄድ ነበር» (ዘጸአ.14.19)

www.ethiopianorthodox.org

የቤተሰብ ዓምድ

አዘጋጅ ንብረት አበበ

የሃምሳ አራት ዓመት ጋብቻ

እያንዳንዱ ሰው ለራሱና ለመላው ሰብአዊ ፍጡር ሲል የሕይወትን ሕግ ማወቅና በሙሉ ሕሊናውም መታዘዝ የቤተሰብንም ተግባሮች መፈጸም የመጀመሪያው ተግባሩ ነው ለባለትዳሮችም ከተሰጠው የሥራ ሃላፊነት ሁሉ ዘላቂ ውጤት ያለው የቤተሰብ ሃላፊ ከመሆን ሌላ የበለጠ ነገር የለም ። እንዳለመኖሩም መጠን የወደፊቱ ኅብረተሰብ የሚወሰነው ዛሬ በተቋቋመውና እየቀጠለም በሚሄደው የቤተሰብ ኃላፊነት ላይ መሆኑ ይታወቃል ።

በዚህ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከና ዘሬት የቤተሰብ አባል ሆኖ ሰላሳ ዓመት ሲቆይ የቤተሰብን ሕግ በመጠበቅ፣የቤተሰብን ተግባር በመፈጸምና የቤተሰብን ችግር በመካፈል እንደኛ የቤተሰብን ኑሮ በመኖር በቂ ምሳሌአችን ነው ።

ይህንኑ በመከተልና የተፈጥሮንም ሕግ በማስከበር በመሠረቱት ቤተሰብ ምክንያት በምሳሌነት ሊጠቀሱ ከሚገባቸው ሰዎች መካከል አጋፋሪ ዓለሙ ሽብሩና ወ/ሮ ጠንፍ የለሽ ቢቂላ በዚህ እትም ቀርበዋል ።

ከተጋቡ ሃ፬ ዓመት የሆናቸው አጋፋሪ ዓለሙና ወ/ሮ ጠንፍየለሽ

አጋፋሪ ዓለሙ የሰባ ሰባት ዓመት ዕድሜ ያላቸው አዛውንት ሲሆኑ ወ/ሮ ጠንፍ የለሽም በዘጠኝ ዓመት ዕድሜ ብቻ ባለቤታቸው የሚበልጧቸው የስልሳ ስምንት ዓመት እመቤት ናቸው ። እነዚህ አዛውንቶች በጋብቻ ከተዋሃዱበት ጊዜ ጀምረው በአንድነት ለሃምሳ አራት ዓመታት አብረው ኖረዋል አሁንም በአንድነት ናቸው ። ይህን ያህል ዓመት አብረው በኖሩበት ጊዜ የባልና ሚስት ንትርክና ጭቅጭቅ እንደማያውቁ ራሳቸው ተናግረዋል ። ነገር ግን አጋፋሪ ወ/ሮ ጠንፍ የለሽ ለጥቂት ጊዜ እንኳ ቢሆን እንዲለዩዋቸው ስለማይፈልጉ በዚህ ብቻ አንዳንድ ጊዜ መቆጣታቸው ባይቀርም ወ/ሮ ጠንፍ የለሽ ከጭቅጭቅ አይቆጥሩትም።ይኸው "አትለየኝ አትለይኝ" ማለት ለባልና ሚስት ሊኖር የሚገባ ፍቅር ለበስ ጠባይ ነው ። ስለዚህ ባሳለፉአቸው የጋብቻ ዓመታትና አሁንም ቢሆን ኑሮአቸው በፍቅርና በፍጹም ሰላም የተመላ ነው ። ወደፊትም በዚሁ መቀጠሉ አይጠረጠርም ።

በዚህ የጋብቻ ዘመናቸው አጋፋሪ ዓለሙና ወ/ሮ ጠንፍየለሽ ሰባት ልጆችን ወልደዋል ። ከነዚህ መካከል አምስቱ ሲሞቱ ሁለቱ ብቻ በሕይወት ይገኛሉ ።

ወደገጽ ፳፱ ዞሯል

ይህን ያውቁ ኖሯል ?

ስለ ክርስቶስ ከክርስትና እምነት ውጭ የተሰጡ ምስክርነቶች

ክርስቲያኖች ስለ ክርስቶስ ምድራዊ ሕይወትና ስለ ትምህርቱ በሐዲስ ኪዳን መጻሕፍት የተጻፈው ሁሉ እውነት መሆኑን በማረጋገጥ ፣ የባሕርይ አምላክና የዓለም መድኃኒት መሆኑን ያምናሉ ። ተአምራቱን ያደንቃሉ ። ይህ እንግዲህ በክርስትና እምነት ክልል ውስጥ የሚገኙ ተከታዮቹ የሚሰጡት ምስክርነት ነው ። ከክርስትና እምነት ውጭ ያሉት ክፍሎችስ ስለ ክርስቶስና ስለ ትምህርቱ ያላቸው አመለካከት እንዴት ነው ? በየዘመናቱ የተነሱ አያሌ ስመ ጥር ታሪክ ጸሐፊዎች ፣ የፍልስፍና ሊቃውንትና የልዩ ልዩ እምነት ተከታዮች ምንም እንኳ የባሕርይ አምላክ መሆኑን ባያምኑም ፣ ስለ ሰው ልጆች በጐ አኗኗር ፣ ስለ እኩልነት ፣ ስለ ፍትሕ ፣ ስለ እውነት የገለጠው ትምህርት በሌሎቹ የሃይማኖት መጻሕፍት ከተገለጠው ሁሉ የላቀ መሆኑን አረጋግጠው መስክረዋል ። ይህ ብቻ አይደለም ። በሐዲስ ኪዳን መጻሕፍት ተጽፈው የማይገኙ ስለ ክርስቶስ የሚያወሱ ውብና አስደናቂ ታሪኮች ከእኒህ የክርስቶስን የባሕርይ አምላክነት ከማያምኑ ወገኖች ተጽፈው እስከ ዘመናችን ደርሰዋል ።

ጲላጦስ ምድረ ይሁዳን ይገዛ በነበረበት ዘመን (በ26-36 ዓ.ም.) በሀገሪቱ ውስጥ የደረሰውን የፀጥታ መታጣት ሁኔታ አስመልክቶ በጻፈበት በዜና አይሁድ መጽሐፍ በ18ኛው ክፍል ዮሲፍ ወልደ ኮርዮን የሚከተለውን ጽፏል ። "በዚህ ጊዜ ውስጥ በእጁ ድንቅ-ድንቅ ሥራዎች የተደረጉ አንድ ታላቅ ሰው ተነስቶ ነበር እሱ ያደረጋቸውን ዓይነት ድንቅ ሥራዎች (ተአምራት) ያደረገ ሰውን በእውነቱ እንዲያው እንዳልባሌ እንደተራ ሰው መጥቀሱ ትክክል መስሎ ስለማይታይ ይከብደኛል ። እንዲህ ከማለቱ ይልቅ እንዲያው ባጭሩ ሕዝበ እስራኤል የሚጠብቁት መሲሕ ማለቱ ይቀል መሰለኝ" ይላል ዮሴፍ ወልደ ካርዩን ፣ "ይህ ሰው በትምህርቱና በተአምራቱ ከሕዝብም ከአሕዛብም (ከአይሁድና ከግሪክ) ወገን ብዙዎቹን እንዲያምኑት እንዲከተሉት ያደረገ ነው ። በካህናት አለቆቻችንና በሽማግሌዎቻችን አነሳሽነት ጲላጦስ በመስቀል እንዲሞት በፈረደበት ጊዜ ፣ እኒህ በትምህርቱ አምነው በፍቅሩ ተስበው የተከተሉት ሰዎች እስከ መጨረሻው አልተውትም ። በሦስተኛው ቀን ከሞት ተነሥቶ ተገልጦ ታይቷቸዋልና ። ስለእነዚህ ማለት ሕማሙ ፣ ሞቱ ትንሣኤውና ስለ ሌሎች በሺህ ስለሚቆጠሩት ድንቅ ድንቅ ሥራዎቹ በቅዱሳን ነቢያት አስቀድሞ በተነገረለት መሠረት ፣ ክርስቲያኖች ተብለው በስሙ የተጠሩት እኒህ ወገኖቹ (ተከታዮቹ) እስከ ዛሬ አሉ"

ደግሞም የቤተ መቅደሱንና የቅጽሩን አሠራር ባወሳበት "የአይሁድ ጦርነቶች » በተሰኘው መጽሐፉ በአባቶቻቸው ዘመን የቤተ መቅደሱ መጋረጃ እንዴት ክር እንኳ ያልተመዘዘለት የሚያምር መጋረጃ እንደነበርና ክርስቶስን በመስቀል ላይ በሰቀሉበት ሰዓት ይህ መጋረጃ ከላይ እስከታች መቀደዱን ፣ ሌሎችም ፍርሃትና ጭንቀት ያመጡ ምልክቶች (ተአምራት) መደረጋቸውን ልክ በወንጌል እንደተጻፈው አድርጎ ገልጦአል ።

ይህ ስለሰው ልጆች ደህንነት በጎ አሳቢ የሆነ ሰው ከተገደለና ከተቀበረ በኋላ ከሞት መነሣቱን ያረጋገጡ አሉ ሌሎች ደግሞ ወዳጆቹ /ተከታዮቹ በድኑን ሰርቀው ወስደውት እንጂ ፣ ከሞት አልተነሳም ያሉም አሉ ። እውነት የትኛው መሆኑን ግን ወስኜ መናገሩ አይሆንልኝም ፣ የሞተ ሰው በገዛ ኃይሉ ከሞት ሊነሳ እንደማይችል አውቃለሁና ። ግን

www.ethiopianorthodox.org

አንድ ሰው ከሞተ በኋላ ለመነሣት ይች ላል ከተባለ ፣ ያ ሰው አንድም በአንድ ጻድቅ ሰው ጸሎት የተነሳ መሆን አለበ ት ፣ አንድም መልአክ ወይም አርያማ ዊ (ሰማያዊ) መሆን አለበት ። አለበለ ዚያ ራሱ አምላክ የሰው ልጅችን ለመ ታደግ በአካለ ሥጋ ተገልጦ በሰዎች መካከል ኖሮ በገዛ ፈቃዱ ከሞተና ከተ ቀበረ በኋላ ካልተነሣ በቀር ማንም ሰው ከሞተና ከተቀበረ በኋላ ሊነሳ አይችልም ከዚህም በላይ መቃብሩን ይጠብቁ የነ በሩት 30 የሮማ ወታደሮችና የብዙ ብዙ ጭፍሮች ስለነበሩ ደቀመዛሙርቱ ሠረ ቁት ለማለት ፈጽሞ አይቻልም » ብሏ ል ።

ከዚህ በላይ የተመለከተውን ጽሑፍ ያነበበ ማናቸውም ሰው ጸሐፊው ዮሴፍ ወልደ ኩርዮን ክርስቲያን ሊመስለው ይችል ይሆናል ። እሱ ግን አሪታዊ - ከዚያውም ዘንድ ለሕጋቸውና ለሃይማ ኖታቸው ቀናዕያን ከሆኑት ከፈሪሳው ያን ወገን ነበር ። በ2ኛው ምእት ዓመት የነበረው አርጌንስ ፣ በ4ኛውና በ5ኛው ምዕት ዓመት የነበሩት አውሳብዮስና ሶዞሜን ቃሉ የአሪታዊው የዮሴፍ ወል ደ ኮርዮን ምስክርነት መሆኑን አረጋግ ጠው በየታሪክ መጽሐፋቸው መዝግበ ውታል ።

ስለ አንድ ታሪክ ወይም ድርጊት ራሱ ባለጉዳዩ ወይም የገዛ ወገኖቹ ከሚ ሰጡት ምስክርነት ይልቅ ፣ ከጉዳዩ ጋር ቀጥታ ግንኙነት የሌላቸው ሦስተ ኛ ወገኖች የሚሰጡት ምስክርነት የነ ገሩን ትክክለኛነት በበለጠ እንደሚያረ ጋግጥ የታወቀ ነው ። ስለዚህ ይህ ከክር ስትና እምነት ውጭ የሆነ ፈሪሳዊ ስለ ክርስቶስ የሰጠው ምስክርነት ፣ እርሱን ከአድልዎ ነፃ የሆነ ታሪክ ጸሐፊ ሲያደ ርገው ፣ ስለ ክርስትና ሃይማኖት ምን ነት እውነቱን ለመረዳት ለሚፈልጉ ወገኖችም ፣ እንደነዚህ ባሉት የክርስት ናን እምነት ባልተቀበሉ ሰዎች የሚ ሰጡ ምስክርነቶች ከቅዱሳት መጻሕፍ ት ጋር እንደ ተጨማሪ ማስረጃ ሆነው ሊያገለግሉ እንደሚችሉ አይጠረጠ ርም ።

እጅጉ ረታ

የሃምሳ አራት ዓመት ጋብቻ

ከገጽ ፭ የዞረ

ምንም እንኳ አምስቱ ልጆቻቸው በሞ ት ቢለዩአቸውም በየጊዜው የደረሰባቸ ውን ሐዘን በምስጋና እየተቀበሉ "እግ ዚአብሔር ሰጠ እግዚአብሔር ደግሞ ወሰደ ለእኛ የባረካቸው እነዚህ ቢሆኑ ነው ብለው እራሳቸውን እንደኢዮብ አጽናንተው የቀሩአቸውን ሁለት ልጆ ችእንደሚገባቸው ተከባክበው አስተ ምረው በማሳደግ የእራሳቸውን ቤተሰብ መሥርተው እንዲኖሩ አብቅተዋቸ ዋል ። እነርሱም የመጀመሪያዋ ወ/ሮ አማረች ዓለሙ ዘጠኝ ልጆች የወለዱና ደግሞም አራት የልጆቻቸውን ልጆች ሲያዩ ሁለተኛው ልጃቸው አቶ አደ አል ዓለሙ ደግሞ የአምስት ልጆች አባት ናቸው ።

እግዚአብሔር ከጥቂቶቹ ብዙ ዘሮችን በማበርከት ከሁለት ፍሬዎች ከተገኙት የልጅ ልጆቻቸው ጋር በአንድነት ሃያ ቤተሰቦች ያህል ሆነዋል ።

ከዚህም ሌላ አጋፋሪ ዓለሙና ወ/ሮ ጠንፍ የለሽ በአሁኑ ጊዜ ከልጆቻቸው ልጆች አብዛኛውቹን የሚያሳድጉና የሚያስተምሩ ሲሆኑ በተጨማሪም ሌሎ ችን የዘመድ ልጆች ይረዳሉ ።

እነዚህ አዛውንት በመጀመሪያ በሥጋ ው ደሙ ለመወሰን ዕድል አልገጠማቸ ውም ነበር ። ይህም የሆነበት ምክን ያት ይላሉ "በእኛ ዘመን እንዳሁኑ ጊዜ በተክሊልና በቁርባን መጋባት እጅግም ነበር ። ሆኖም በሕግ መወሰን ደግሞ ክብር ነበረው ለወደፊትም እንደምንቀ በል ተስፋ ነበረንና እዚህ አድርሶን አሁን በሥጋወደሙ ከተወሰንን ይኸው ስምንት ዓመት ሆኖናል ። በእዚህም እግዚአብሔርን እያመሰገንን ልጆቻች ንንም እኛ እደረስንበት ዕድሜ ያደርስ ልን ዘንድ እየጸለይን እስከወሰነልን ድረ ስ እንኖራለን" ። በማለት ሀሳባቸውን አጠቃለዋል ።

ማንኛውም ሰው ከፍጥረታት ሁሉ ብል ጫ ያለው ስለሆነ የቤተሰብን ሕግ ድን ጋጌ በመጠበቅ ሕይወቱን መምራት የኑሮው ግዴታ ነው ። ይህንን በመገን ዘብ አጋፋሪ ዓለሙና ወ/ሮ ጠንፍ የለሽ በዘመናቸው ያደረጉት የኑሮ ሥርዓት ለሌሎች መልካም ምሳሌ ነው ። ይኸ ንንም አውቆ መፈጸም ብልህነት መሆ ኑን ሁሉም ሊዘነጋው አይገባም ።

አጋፋሪ ዓለሙና ወ/ሮ ጠንፍ የለሽ የኑሮ ዘመናቸውን ሁሉ እንደሚገባቸው በመምራት በሕግ ጋብቻ ተወስነው ለሃ ምሳ አራት ዓመት በመቆየት ያስገኙአ ቸው ቤተሰቦች በቁጥር ጥቂት ቢሆኑም እንኳ በፍሬአቸው በርካታ መሆናቸው እግዚአብሔር በጥቂት ብዙ በረከት እንደሚያድል ያሳያል ። እግዚአብሔር በብዙም ሆነ በጥቂቱ በረከትን ለመስ ጠት አይሳነውምና ።

ልማት በቤተ ክርስቲያን

ዝነኛውና ታሪካዊው የደብረ ዓባይ ገዳም

የደብረ አባይ ገዳም በትግራይ ክፍለ ሀ ገር በሽሬ አውራጃ በጽምብላ ወረዳ ከ እንደባጉና ከተማ በግምት 15 ኪሎ ሜ ትር ርቆ ከተከዚ ወንዝ አፋፍ በስተ ሰ ሜን የሚገኝ ገዳም ሲሆን በኢትዮጵያ ከሚገኙት ታላላቅ ገዳማት የቅዳሴ ማ ስመስከሪያ በመሆን የታወቀ የአንድ ነት ገዳም ነው ። በውስጡ የሚኖሩት ም ከአካባቢውና ከሌሎች ክፍላተ ሀገር በምናኔ የመጡ ናቸው ።

የደብረ ዐባይ አስተዳዳሪ መምህር ገ ሥላሴ ገብሩ

ሰዎች በዚህ ዓለም ሲኖሩ ራሳቸውን ለመግዛትና ሰውነታቸውንም ለመቆጣ ጠር ሲሉ የላመውንና የጣፈጠውን ምግ ብ ከመመገብ ቢከለከሉና " እናቱ አባ ቱን ትቶ እኔን ያልተከተለ ለእኔ ሊሆን አይገባም" ባለው መሠረት ይህንን ዓ ለም ንቀውና የማይረባቸው መሆኑን ተገንዝበው መንነው ቢኖሩም ያለ እህ ል በሕይወት መኖርና መሄድ ስለማይ ቻል እያረሱና እየቆፈሩ እንዲኖሩ ራሱ ተፈጥሮ ያስገድዳቸዋል ያለ ሥራ እንጀ ራ አይገኝምና ። የደብረ ዓባይ መነኮሳ ትም በርሻና በቁፋሮ ራሳቸውን ይረ ዳሉ ደብረ ዓባይ ገዳም መቸ እንደ ተቆ ረቆረ ማን እንደ ቆረቆረውና በደብረ አ ባይ የሚኖሩ መናንያን ቤተ ክርስቲያና ቸውን ከማገልገላቸው ሌላ ምን ዓይነት ሥራ እየሠሩ እንደሚተዳደሩ በትንሣኤ በጽሑት የልማት ዓምድ አዘጋጅ የገዳ ሙን አበምኔት መምህር ገብረ ሥላሴ ገብሩን አነጋግሮ የሚከተለውን መልስ ሰጥተዋል።

የደብረ ዓባይን ገዳም የቆረቆሩ ት ሳሙኤል ዘዋልድባ ናቸው አቡ ነ ሳሙኤል ደብረ በንኮል በተባለው ገ ዳም እንጨት እየሠበሩ ውኃም እየቀዱ ብዙ አረጋውያንና በገዳሙ ውስጥ የሚ ኖሩ አካለ ስንኩሎች እየረዱ መንፈ ሳዊ አገልግሎታቸውን ሲያበረክቱ ኑሮዋል ። በዚህ ተግባር እንዳሉ መንፈ ሳዊነታቸውንና አካሂዳቸውን ሁሉ ከ መገንዘባቸውም በላይ በጸሎታቸውና በትሩፋታቸውም ሀገርን የሚጠብቁ ወ ገንን የሚረዱ መሆናቸው በመንፈስ ቅ ዱስ ስለተገለጸላቸው ደብረ በንኮልን የ ቆረቆሩ አቡነ መድኃኒን እግዚእ እስኬ ማ ሰጥተው አመንኵሰዋቸዋል ።

አቡነ ሣሙኤል በዚህ ገዳም ከመነ ኵሱ በኋላ ጥቂት ዓመታት እንደቆዩ በጾምና በጸሎት ተወስነው በከፍተኛ ተጋድሎ ለብዙ ጊዜ ቆዩ ከዚያም ከደብ ረ ዓባይ ወደ ዋልድባ ተሻገሩ የዋልድባ ገዳም ምንም እንኳን ከአቡነ ሳሙኤል በፊት የታወቀ የአበው ገዳም ሆኖ ቢኖ ርም በመካከሉ አረማውያን አፍርሰው ት ዝክረ ስሙንም አጥፍተውት ነበር እ ንደ ገና አቡነ ሳሙኤል ወደዚሁ ገዳም ገብተው ብዙ መነኮሳት ሰብስበው የአ ንድነት ገዳም አሰኝተው አቋቁመውታ ል ሳሙኤል ዘዋልድባ የተባሉበትም ምክንያት ጠፍቶ የነበረውን የዋልድባ ን ገዳም እንደገና ሳላቋቋሙት ነው እን ጂ የመጀመሪያ የቆረቆሩት እሳቸው አ ልነበሩም አቡነ ሳሙኤል የዋልድባን ገ ዳም በሚገባ ካቋቋሙት በኋላ ወደ ደብረ ዓባይ ተመልሰው ሲኖሩ ዝናቸውን እየሰ ሙ ከየገዳማቱና ከየሀገሩ እየመጡ ብዙ መነኮሳትና ጥቀር ራስ መናንያን ተሰበ ሰቡ በዚህ መሠረት አቡነ ሳሙኤል በ ደብረ ዓባይ የመነኮሳትን አንድነት መ ሥርተው ሲኖሩ ታኅሣሥ 12 ቀን 1400 ዓ.ም ገደማ አርፈዋል ታዲያ ገዳሙ ከ ተቆረቆረ 600 ዘመን ይሆነዋል ማለት ነው ።

በቃለ ዓዋዲውም መሠረት በገዳሙ ውስጥ የተቋቋሙ ልማቶች እንዳሉ ለቀ ረበላቸው ጥያቄ መምህር ገብረ ሥላሴ ገብሩ ሲመልሱ እንዲህ ብለዋል ባይ በዛም በመጠኑ አንዳንድ ልማቶችአሉ ን እነዚህም በእርሻ የተለያዩ የእህል ዘ

www.ethiopianorthodox.org

ሮችን እየዘራን 2. አትክልቶችን በመ
ትከል እንጠቀማለን የአትክልቶችም
ዓይነት ሙዝና ቡና ሎሚና በኩረ ሎ
ሚ የመሳሰሉትን አትክልቶች እየተከ
ልን መሬቶችን እናለማለን ። 3ኛም የከ
ብት እርባታ አለን እነዚህ ከላይ የዘረዘ
ርኳቸው የልማት ዘርፎች በገዳሙ የም
ንኖር መነኮሳት ትልቅ ትንሽ በማለት
ሳንለያይ ባንድነት ተባብረን እየሠራን
ራሳችንን ችለን እንኖራለን ከአትክ
ልቱም የሚገኙት ፍራፍሬዎች ከምን
እንደሚውሉ መምህር ገብረ ሥላሴ ሲ
ገልጹ ፍራፍሬዎቹ ከገቢያ እየተሸጡ
በገዳሙ ላለ ችግር ማሟያ ይውላሉ ብ
ለዋል ።

በደብረ ዓባይ ከ200 በላይ የሚሆኑ
መነኮሳትና ከ50 - 60 የሚሆኑ ጥቀር
ራኮች ከገዳሙ አንድነት ገብተው ማህ
በሩ ያዘዛቸውን ሥራ እየሠሩ የሚያገኙ
ውንም እያገኙ የሚረዱ መኖራቸውን
ገልጠዋል በሌላ በኩል ደግሞ ከሀገራቸ
ው ስንቅ እያመጡ ወይም የቀን ሥራ
እየሠሩ ትምህርታቸውን ብቻ የሚከ
ታተሉ አሉ የእነዚህም ብዛት ከ300 - 4
00 እንደሚሆን አስረድተዋል ።

ትንሣኤ ብዙ ተማ ሪች መኖራቸውን ጠ
ቁመዋል ለመሆኑ በደብረ ዓባይ ስንት
መምህራን ይገኛሉ የሚያስተምሩትስ
ትምህርት ምን ዓይነት ነው?

መልስ በደብረ ዓባይ ገዳም ብዙ መም
ህራን አሉ እነዚህም የሚከተሉት ናቸ
ው የቅዳሴ መምህር 5 ፣ መጽሐፍ መም
ሀራን 3 የጽዋተወ ዜማ 3 ፣ የንባብና የ
ዳዊት 6 በጠቅላላ በደብረ ዓባይ 17 መ
ምህራን ይገኛሉ ፣

ትንሣኤ እነዚህ መምህራን በየጥያቸ
ው ሲያስተምሩና ሲያገለግሉ ደመወዝ
ይከፈላቸዋል?

መልስ ቀደም ሲል ደመወዝ ይከፍላ
ቸው ነበር ባሁኑ ጊዜ ግን የቅዳሴ መም
ሀራን ብቻ ደመወዝ ሲከፈላቸው ሌሎ
ቹ ደመወዝ የላቸውም ምክንያቱም ገ
ዳሙ የአንድነት ገዳም እንደ መሆኑ
ና የገዳሙን አንድነት የሚያናጋ ሆኖ
በመገኘቱ ነው ። ስለዚህ በገዳሙ እንደ
ሚኖሩ መናንያን ሁሉ በመቁነን ነው
የሚኖሩት ። ገዳሙ ያጋጠመው ችግር
እንዳለ ቢያስረዱን ብለን ላቀረብንላቸ
ውም መምህር ገብረ ሥላሴ እንደሚከ
ተለው አብራርተዋል በደብረ ዓባይ ከ
ባድ ችግር አለ ከችግሮቹም በከፊል
1ኛ/ የእርሻና የአትክልት መገልገያ መ
ሳሪያዎች የሉንም 2ኛ/ ገዳሙ በረሐ በ
መሆኑና ወባ ስለማይለየው በንዳድ ስን
ሰቃይ እንኖራለን ከዚህም የተነሣ ሐኪ
ም በቅርብ ባለማግኘታችን ከባድ ችግ
ር አለብን በአካባቢያችን ወፍጮ ባለ
መኖሩ እጃችን እስኪላጥ ድረስ እየፈጨ
ን ነው አረጋውያኑን የምንረዳ 4ኛ
ለቤተ ክርስቲያን መገልገያ ዕጣን ዘቢ
ዞብ መብራትም የመሳሰሉት ስለሌ
ሉን ከባድ ችግር አለብን ። ታዲያ ለች
ግሩ ምን ዓይነት መፍትሔ የሚገኝለት
ይመስልዎታል ተብለው ለቀረበላቸው
ውም ሲገልጹ ለዚህ ገዳም ብቻ ሳይሆን
በመላ ኢትዮጵያ የሚገኙ ገዳማት ሁሉ
በአንዳንድ ምክንያት እንዳይፈሳቀሉና
ሰው ርቆአቸው እንዳይጠፉና እንዳይራ
ቆቱ ቤተ ክህነት ቢያስብበትና በገዳማ
ቱ የተለየ ትኩረት አድርጎ በቅርብ ቢቆ
ጣጠራቸው ከዚህ የተሻለ መፍትሔ ያ
ለ አይመስለኝም ብለዋል ።

በተጨማሪም መምህር ገብረ ሥላሴ ለ
ወደፊት ስላለው የገዳሙ እቅድ ሲገል
ጹ የእግዚአብሔር ቅዱስ ፈቃድ ቢሆን
ልን ዓቅማችን በሚፈቅደው መጠን
ያሉንን ልማቶች ለማስፋፋትና ካሁን
ይዞታችን በበለጠ አሠራር ለማሻሻል
ሰፊ ዕቅድ አለን ብለዋል ።

አዎ ገዳማት ጤነኞች አካለ ስንኩሎ
ች ጊዜ ያለፈባቸው አረጋውያን ባንድነ
ት የሚኖሩበት የመረዳዳትና የእርስበር
ስ መተዛዘን ቦታዎች ናቸው ጤነኞች
ለግል ጥቅማቸው ሳያስቡወጥተው ወር
ደው ወዛቸውን እያንጠፈጠፉ የልማት
ን ሥራ ሲያከናውኑና ለገዳሙ የሚያስ
ፈልገውን ሁሉ ሲያቀርቡ አካለ ስንኩ
ሎች ደግሞ በውስጥ በቤት ሁነው እየ
ጸለዩና የቤት ሥራ እየሠሩ ይኖራሉ ፣

ስለዚህ ጤነኞች በጉልበታቸው አረ
ጋውያኑም በጸሎታቸው እርስ በእርሳቸ
ው እየተረዳዱ ይኖራሉ ታዲያ እንደ እ
ነዚህ የመሳሰሉትን ገዳማት ቤተ ክህነት
በየዕለቱ እየተቆጣጠረ ሊጠብቃቸው
ይገባል ።

ክንፈርግብ ማርቆስ

ኢ.ኦ.ተ.ሐ.ድ

ማሳሰቢያ ለምእመናን በሙሉ

የኢትዮጵያን ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እምነትና ታሪክ ፣ ጸዋትወ ዜማዎችንና ቅዳሴዎችን ፣ መንፈሳዊ ዘመናዊ መዝሙሮችን ፣ ትምህርቶችንና የልማት እንቅስቃሴዎችን ሁሉ እየተከታተለ በቴፕ እየቀረጸ ለቤተ ክርስቲያኒቱ ቋሚ ቅርስ ያስቀምጣል ። ይህንኑ ለሚፈልጉ ግለ ሰቦችም ሆኑ ድርጅቶች የካሴት ክር ላቀረቡ ያገልግሎት ሁለት ብር ብቻ በማስከፈል ይሰጣል ።

ለዚሁ ጥያቄ ቢኖርዎ ከድርጅቱ በመምጣት ወይም ስልክ በመደወል ለመረዳት ይቻላል ።

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ሐዋርያዊ ድርጅት
የካሴት ሐዋርያ አገልግሎት

ስልክ ቍ. 116616
የመል. ሣ. ቍ. 3137
አዲስ አበባ

www.ethiopianorthodox.org